

ЗАКОН за висшето образование

Обн., ДВ, бр. 112 от 27.12.1995 г., изм., бр. 28 от 2.04.1996 г., бр. 56 от 15.07.1997 г., попр., бр. 57 от 18.07.1997 г., изм., бр. 58 от 22.07.1997 г., изм. и доп., бр. 60 от 02.07.1999 г., в сила от 2.07.1999 г., попр., бр. 66 от 23.07.1999 г., изм., бр. 111 от 21.12.1999 г., в сила от 1.01.2000 г., изм. и доп., бр. 113 от 28.12.1999 г., бр. 54 от 4.07.2000 г., в сила от 4.07.2000 г., изм., бр. 22 от 9.03.2001 г., бр. 40 от 19.04.2002 г., в сила от 19.04.2002 г., изм. и доп., бр. 53 от 28.05.2002 г., в сила от 28.05.2002 г., бр. 48 от 4.06.2004 г., в сила от 4.06.2004 г., доп., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 77 от 27.09.2005 г., в сила от 27.09.2005 г., бр. 83 от 18.10.2005 г., в сила от 18.10.2005 г., изм., бр. 103 от 23.12.2005 г., изм. и доп., бр. 30 от 11.04.2006 г., изм., бр. 36 от 2.05.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., изм. и доп., бр. 62 от 1.08.2006 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз изм., бр. 108 от 29.12.2006 г. в сила от 01.01.2007 г.; изм. и доп., бр. 41 от 22.05.2007 г.; изм. и доп., бр. 13 от 08.02.2008 г., в сила от 08.02.2008 г.; изм., бр. 43 от 29.04.2008 г.; изм., бр. 69 от 05.08.2008 г.; изм. и доп., бр. 42 от 05.06.2009 г.; изм., бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 15.09.2009 г.; изм. и доп., бр. 99 от 15.12.2009 г., в сила от 01.01.2010 г.; изм. и доп., бр. 38 от 21.05.2010 г.; изм. и доп., бр. 50 от 02.07.2010 г.; изм., бр. 56 от 23.07.2010 г., в сила от учебната 2010/2011 година; изм. и доп., бр. 63 от 13.08.2010 г., в сила от 13.08.2010 г.; изм. и доп., бр. 101 от 28.12.2010 г.; изм. и доп., бр. 61 от 09.08.2011 г.; изм. и доп., бр. 99 от 16.12.2011 г., в сила от 01.01.2012 г.; изм. и доп., бр. 60 от 07.08.2012 г., в сила от 07.08.2012 г.; доп., бр. 102 от 21.12.2012 г., в сила от 01.01.2013 г.; изм., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.; изм., бр. 63 от 16.07.2013 г., в сила от 16.07.2013 г.; изм., бр. 68 от 02.08.2013 г., в сила от 02.08.2013 г.; доп., бр. 101 от 22.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.; доп., бр. 54 от 01.07.2014 г., в сила от 01.07.2014 г.; изм., бр. 66 от 08.08.2014 г., в сила от 08.08.2014 г.; изм., бр. 107 от 24.12.2014 г., в сила от 01.01.2015 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С този закон се уреждат устройството, функциите, управлението и финансирането на висшето образование в Република България.

Чл. 2. Цел на висшето образование е подготовката на висококвалифицирани специалисти над средното образование и развитието на науката и културата.

Чл. 3. Висшето светско образование е независимо от идеологии, религии и политически доктрини. То се осъществява в съответствие с общочовешките ценности и националните традиции.

Чл. 4. Във висшето образование не се допускат привилегии и ограничения, свързани с възраст, раса, народност, етническа принадлежност, пол, социален произход, политически възгледи и вероизповедание, с изключение на случаите, изрично посочени в Правилника за дейността на висшето училище в съответствие с особеностите на обучението и бъдещата професия.

Чл. 5. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Висше образование се придобива във висши училища, получили акредитация и създадени при условия и по ред, определени от този закон.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) (1) Висшето училище е юридическо лице с предмет на дейност:

1. подготовка на специалисти, способни да развиват и прилагат научни знания в различните области на човешката дейност;

2. повишаване квалификацията на специалисти;

3. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) развитие на науката, културата и иновационната дейност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2002 г., бр. 48 от 2004 г.) Висшето училище може да развива научно-производствена, художествено-творческа, спортна и здравна дейност в съответствие със спецификата си.

(3) (Нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Учебната, научната, художествено-творческата и друга дейност, съответстваща на спецификата на висшето училище, се осигурява от висококвалифициран преподавателски, научно-преподавателски, изследователски или художествено-творчески състав, наричан по-нататък "академичен състав".

(4) (Нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., изм., бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 41 от 2007 г.) Висшето училище осигурява качеството на образованието и научните изследвания чрез вътрешна система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав, която включва и проучване на студентското мнение най-малко веднъж за учебна година.

(5) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г., доп. бр. 41 от 2007 г.) Целта на системата по ал. 4 е да контролира, поддържа и управлява качеството на образованието в предлаганите области на висшето образование и професионални направления, както и на академичния състав. Функциите и структурата на системата за поддържане на качеството по ал. 4, както и редът за проучване на студентското мнение и начинът на оповестяване на резултатите от него се уреждат в правилника за дейността на висшето училище.

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Висшето училище издава диплома за завършена образователно-квалификационна степен на висшето образование, европейско дипломно приложение, свидетелство за професионална квалификация и други основни документи, определени с наредба, приета от Министерския съвет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Европейско дипломно приложение по ал. 1 се получава от лицата при заявено искане.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Дипломите се признават от държавата, когато обучението е проведено в съответствие с този закон и с държавните изисквания.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) На издаваните при условията на ал. 3 дипломи се полага печат с държавния герб.

Глава втора

ФУНКЦИИ НА ДЪРЖАВАТА В УПРАВЛЕНИЕТО НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ

Чл. 8. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Държавата създава условия за свободно развитие на висшето образование, както и условия за достъп до висше образование като:

1. разработва и осъществява национална политика за развитието на висшето образование и гарантира академичната автономия на висшите училища;

2. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) полага грижи за качеството на подготовката на специалисти и научните изследвания;

3. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., доп., бр. 53 от 2002 г., изм., бр. 48 от 2004 г.) субсидира обучението на студентите в държавните висши училища; при определени условия им осигурява стипендия, общежития и столове;

4. (доп. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; доп., бр. 41 от 2007 г.) създава и поддържа система за отпускане на кредити за заплащане на такси за обучение и за издръжка и при определени условия осигурява социално-битови придобивки на студентите, докторантите и специализантите;

5. предоставя имущество на държавните висши училища и осигурява данъчни и други облекчения за всички висши училища при извършване на дейностите им, предвидени в чл. 6 ;

б. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) организира дейността на Националната агенция за оценяване и акредитация;

7. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) определя условията за държавно признаване на издаваните от висшите училища у нас и в чужбина дипломи.

Чл. 9. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 77 от 2005 г., в сила от 27.09.2005 г.; бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.; изм., бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.; изм., бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) (1) Държавата упражнява функциите си по управлението на висшето образование чрез Народното събрание и Министерския съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Народното събрание:

1. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) с решение открива, преобразува, преименува и закрива висши училища, както и филиали и факултети, в които се извършва обучение по специалности от регулираните професии;

2. (изм. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) ежегодно със Закона за държавния бюджет определя трансфера за всяко държавно висше училище.

3. (нова. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) приема Стратегия за развитие на висшето образование, която съдържа националните приоритети и цели за развитие на висшето образование, както и мерки за тяхното реализиране

(3) Министерският съвет:

1. (доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) утвърждава основните насоки на националната политика в областта на висшето образование и предлага за приемане от Народното събрание на стратегията по ал. 2, т. 3;

2. (доп. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) предлага на Народното събрание откриването, преобразуването, преименуването или закриването на висши училища, както и размера на трансфера от държавния бюджет за всяко държавно висше училище;

3. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., доп., бр. 48 от 2004 г.) открива, преобразува и закрива факултети, институти, филиали и колежи в държавните висши училища, извън случаите по ал. 2, т. 1 въз основа на искане на съответното висше училище и/или по предложение на министъра на образованието и науката, като за филиалите и колежите се посочват професионалните направления, в които ще се извършва обучението;

4. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., бр. 53 от 2002 г.) утвърждава Класификатор на областите на висше образование и професионалните направления;

5. (изм. - ДВ, бр. 53 от 2002 г., бр. 48 от 2004 г.) утвърждава държавни изисквания за придобиване на висше образование по образователно- квалификационни степени и по специалностите от регулираните професии, както и държавни изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение;

б. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., бр. 113 от 1999 г., бр. 53 от 2002 г., бр. 48 от 2004 г., бр. 41 от 2007 г.) утвърждава ежегодно до 30 април:

а) по предложение на министъра на образованието и науката въз основа на предложенията на държавните висши училища броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в тях в съответствие с капацитета на висшето училище, на професионалните направления и на специалностите от регулираните професии в него;

б) по предложение на министъра на образованието и науката въз основа на предложенията на частните висши училища броя на приеманите за обучение студенти и докторанти, съответен на капацитета на висшето училище, на професионалните направления и на специалностите от регулираните професии в него;

в) (изм. - ДВ, бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.; изм., бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) броя на докторантите в организациите по чл. 47, ал. 1, въз основа на който се определят средствата за издръжка на обучението, с изключение на приеманите по реда на чл. 21, ал. 5;

7. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., доп., бр. 53 от 2002 г., доп., бр. 41 от 2007 г.; изм., бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.) утвърждава ежегодно до 30 април по предложение на министъра на образованието и науката въз основа на предложенията на държавните висши училища размера на таксите за кандидатстване и за обучение на студенти и докторанти в тях, с изключение на случаите по чл. 21, ал. 2, 3 и 5.

8. утвърждава условията и реда за предоставяне на стипендии в държавните висши училища и за ползване на общежития и други социално-битови придобивки от студенти, докторанти и специализанти във всички висши училища;

9. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2005 г., в сила от 27.09.2005 г.) утвърждава държавните изисквания за признаване на придобито в чуждестранни висши училища висше образование с професионална квалификация;

10. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) утвърждава държавни изисквания за приемане на студентите;

11. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., изм., бр. 48 от 2004 г.) утвърждава държавни изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшето училище;

12. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) утвърждава Правилник за дейността на Националната агенция за оценяване и акредитация по предложение на Акредитационния съвет;

13. (нова - ДВ, бр. 77 от 2005 г., в сила от 27.09.2005 г.; изм., бр. 62 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.) приема с решение Списък на регулираните професии в Република България, в който се посочват наименованието на регулираната професия, нормативният акт, който определя изискванията за упражняване на професията съгласно българското законодателство, и органът, компетентен за признаване на право за упражняване на съответната регулирана професия. Решението се обнародва в "Държавен вестник";

14. (нова - ДВ, бр. 77 от 2005 г., в сила от 27.09.2005 г.) определя условията и реда за поддържане на Списъка на регулираните професии в Република България;

15. (предишна т. 10 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., предишна т. 13, бр. 77 от 2005 г., в сила от 27.09.2005 г.) представлява интересите на българското висше образование и наука пред други държави и международни организации и сключва международни договори и спогодби.

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.; доп., бр. 69 от 2008 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Държавен орган за осъществяване на националната политика във висшето образование е министърът на образованието и науката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 69 от 2008 г.) Министърът на образованието и науката:

1. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., бр. 48 от 2004 г.) прави предложения пред Министерския съвет по чл. 9, ал. 3, т. 1 - 11, като предложенията по т. 2 и 3 за откриване и преобразуване на висши училища, техните основни звена и филиалите, с изключение на откриването на институт, се правят след положителна оценка на съответния проект от Националната агенция за оценяване и акредитация;

2. осъществява функции по координацията на взаимоотношенията между автономните висши училища и държавата;

3. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., бр. 48 от 2004 г.) организира поддържането на информационна система, която съдържа:

а) регистър на висшите училища, в който се вписват данни относно техните основни звена, филиали и откритите от тях професионални направления и специалности;

б) регистър на академичния състав на висшите училища на основен и допълнителен трудов договор;

в) регистър на всички действащи и прекъснали студенти и докторанти по степени на обучение и по професионални направления;

г) регистър на завършилите студенти и докторанти.

д) (нова - ДВ, бр. 69 от 2008 г.) регистър на банките, отпускащи кредити по Закона за кредитиране на студенти и докторанти.

4. организира признаването и легализацията на дипломите на лицата, завършили в чужбина;

5. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) назначава временно изпълняващ длъжността ректор на новооткрити или преобразувани държавни висши училища до провеждането на изборите, но за не повече от 6 месеца;

6. (нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) назначава временно изпълняващ длъжността ректор за срок не по-дълъг от шест месеца:

а) след изтичане на срока по чл. 24, ал. 4 ;

б) при допуснато нарушение по чл. 31, ал. 2 , установено с констативен протокол;

в) при предсрочно прекратяване на мандата по чл. 31, ал. 3 ;

7. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., предишна т. 6, изм., бр. 48 от 2004 г.) упражнява контрол върху висшите училища и организациите по чл. 47, ал. 1 по спазването на този закон, като за извършените проверки в едномесечен срок се съставя констативен протокол с препоръки и срок за отстраняване на допуснатите закононарушения; при неизпълнение на препоръките в посочения срок министърът на образованието и науката прави предложение пред Националната агенция за оценяване и акредитация за отнемане на акредитацията;

8. (нова - ДВ, бр. 62 от 2006 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.).

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.)(1) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Специализиран държавен орган за оценяване, акредитация и контрол на качеството на дейностите по чл. 6 е Националната агенция за оценяване и акредитация към Министерския съвет.

(2) Националната агенция за оценяване и акредитация е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище в София.

(3) Националната агенция за оценяване и акредитация осъществява дейността си в съответствие с този закон и по правилник, утвърден от Министерския съвет.

(4) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 41 от 2007 г.) Националната агенция за оценяване и акредитация осъществява следакредитационно наблюдение и контрол върху:

1. способността на институцията и на нейните основни звена и филиали да осигуряват високо качество на образованието и научните изследвания чрез вътрешна система за оценяване и поддържане на качеството;

2. изпълнението на дадените при оценяването и акредитацията препоръки.

3. (нова. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) спазването на капацитета на висшето училище, на капацитета на професионалните направления и на специалностите от регулираните професии.

Глава трета

ВИДОВЕ ВИСШИ УЧИЛИЩА, ОТКРИВАНЕ, ПРЕОБРАЗУВАНЕ И ЗАКРИВАНЕ

Чл. 12. Висшите училища са държавни и частни.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) (1) (Предишен текст на чл. 13 - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Държавните висши училища се създават и осъществяват дейността си въз основа на предоставена държавна собственост и трансфери от държавния бюджет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Държавните висши училища могат да придобиват право на собственост върху недвижими имоти, както и да получават приходи от тях за осъществяване на дейностите по чл. 6, ал. 1 и 2 .

Чл. 14. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) (1) Частните висши училища се създават по искане на физически и/или юридически лица, наричани по-нататък "учредители".

(2) Учредителите трябва да имат право на собственост върху недвижимите имоти, движимите вещи и сградния фонд, необходими за осъществяване на дейностите по чл. 6, ал. 1 и 2 , както и проект за финансовото осигуряване на дейностите на висшето училище.

(3) Учредителите по ал. 1 учредяват право на ползване върху недвижимите имоти по ал. 2 за срока на съществуване на висшето училище или могат да прехвърлят правото на собственост върху вещите и имотите по ал. 2 след обнародване на решението на Народното събрание за неговото създаване в "Държавен вестник".

(4) Учредителите носят отговорност за цялостната дейност, управлението и финансовото състояние на откритото по тяхно искане висше училище в случаите, когато участват в управлението му.

Чл. 15. (1) Висше училище се открива и преобразува въз основа на проект, в който:

1. са поставени обществено приемливи цели пред предлаганото висше училище;

2. (доп. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., бр. 48 от 2004 г.) се съдържа описание на основните звена и/или на филиалите на висшето училище, необходимата учебна документация и данни за научно-преподавателски състав, материалната база и начините на финансиране;

3. се осигурява начин на управление, гарантиращ спазването на основните академични свободи;

4. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) има съответствие с държавните изисквания.

(2) Проектът по ал. 1 трябва да е получил положителна оценка от Националната агенция за оценяване и акредитация.

(3) Към проекта за създаване на частни висши училища се представя и учредителен акт, който включва:

1. вид, наименование и седалище;

2. предмет на дейност;

3. име (фирма) на учредителя;

4. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) имущество, предоставено от учредителите, за осигуряване на дейностите по чл. 6, ал. 1 и 2 и начин на финансиране;

5. управление и начин на представителство;

6. права и задължения на учредителите;

7. (нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) отговорност на учредителите в случаите, когато участват в управлението на висшето училище.

Чл. 16. (1) С решението Народното събрание определя:

1. вид, наименование и седалище на висшето училище;

2. предмет на дейност;

3. имущество и начин на финансиране.

(2) Висшето училище възниква като юридическо лице след обнародването на решението на Народното събрание за неговото създаване в "Държавен вестник".

Чл. 17. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.)(1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Висшите училища са университети, специализирани висши училища и самостоятелни колежи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Университетът е висше училище, което:

1. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) обучава по широк кръг специалности от професионални направления в поне три от четирите основни области на науката - хуманитарни, природни, обществени и технически;

2. разполага с академичен състав на основен трудов договор, който по всяка специалност води не по-малко от половината от аудиторните и практическите занятия, като хабилитираните лица в него четат за всяка специалност не по-малко от 70 на сто от лекционните курсове;

3. разполага с материална база, която осигурява и практическото обучение в съответствие с държавните изисквания;

4. (изм. - ДВ, бр. 53 от 2002 г.) обучава в степените "бакалавър", "магистър" и "доктор" в съответните основни области на науката;

5. има научен и художествено-творчески потенциал и с дейността си развива основни области на науката и културата;

6. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) осигурява на академичния състав, на студентите и на докторантите условия за отпечатване на научни трудове, учебници, монографии, както и за реализация на присъщи творчески изяви;

7. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) притежава библиотека и други средства за информационно обслужване на обучението и научните изследвания;

8. поддържа международни контакти при обучението и творческата си дейност;

9. (нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) разполага с университетски информационен център за административно обслужване на студентите и докторантите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., бр. 48 от 2004 г.) Висше училище, което провежда подготовка в една или две основни области на науката или културата и отговаря на изискванията на ал. 2, т. 2 - 9, може да е университет с наименование, отразяващо спецификата му.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., бр. 48 от 2004 г.) Специализираното висше училище осъществява научноизследователска или художествено-творческа дейност и провежда обучение в една от основните области на науката, изкуствата, физическата култура и военното дело и отговаря на изискванията на ал. 2, т. 2, 3, 5, 6, 7, 8 и 9. Наименованието му отразява специфичната област, в която то подготвя специалисти.

(5) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Висшето училище по ал. 4 може да обучава и в образователно-квалификационна степен "магистър" и образователна и научна степен "доктор".

(6) (Предишна ал. 5, доп. - ДВ, бр. 48 от 2004 г., изм., бр. 41 от 2007 г.) Самостоятелният колеж обучава за придобиване на образователно-квалификационната степен "бакалавър" по чл. 42, ал. 1, т. 1, буква "а" и отговаря на изискванията на ал. 2, т. 3, 5, 6, 7, 8 и 9. Колежът разполага с академичен състав на основен трудов договор, който по всяка специалност провежда не по-малко от половината от аудиторните и практическите занятия. Хабилитираните лица на основен трудов договор в него четат за всяка специалност не по-малко от 50 на сто от лекционните курсове.

(7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 48 от 2004 г., изм., бр. 41 от 2007 г.) Колеж може да се създава и в структурата на университет и специализирано висше училище получили акредитация по професионалните направления или специалности от регулираните професии, по които ще се провежда обучение. Колежът обучава за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" по чл. 42, ал. 1, т. 1, буква "а".

Чл. 18. (1) Висшите училища се закриват от Народното събрание:

1. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) когато висшето училище нарушава изискванията на този закон или други нормативни актове, регулиращи висшето образование, и нарушенията са констатирани по реда на чл. 10, ал. 2, т. 7 ;

2. (доп. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., бр. 48 от 2004 г.) когато висшето училище получи два последователни отказа за институционална акредитация или не е поискало такава в предвидените от този закон срокове;

3. по искане на учредителите на частното висше училище;

4. по предложение на Министерския съвет за държавното висше училище.

(2) Предложенията за закриване на висши училища по ал. 1, т. 1 и 2 се внасят от Министерския съвет.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) С акта за закриване на висшето училище в случаите по ал. 1, т. 1, 2 и 4 се определят условията и редът, при които студентите, докторантите и специализантите продължават обучението си.

(4) (Нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) С акта за закриване на държавно висше училище се уреждат и въпросите за имуществото му.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) В случаите на ал. 1, т. 3 учредителите са длъжни да уредят предварително въпросите, свързани с имуществото и с правата на студентите, докторантите и специализантите.

Глава четвърта **АКАДЕМИЧНА АВТОНОМИЯ**

Чл. 19. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Висшите училища се ползват с академична автономия. В нея намира израз интелектуалната свобода на академичната общност и творческата природа на образователния, изследователския и художествено-творческия процес като върховни ценности.

(2) (Нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Академичната общност обхваща членовете на академичния състав, студентите, докторантите и специализантите.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Академичната автономия включва академични свободи, академично самоуправление и неприкосновеност на територията на висшето училище.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Висшето училище осъществява цялостната си дейност върху принципа на академичната автономия в съответствие със законите на страната.

Чл. 20. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) Академичната свобода се изразява в свобода на преподаването, свобода на провеждането на научни изследвания, свобода на творческите изяви, свобода на обучението, свобода на сътрудничество за извършване на съвместна учебна дейност с други висши училища и научни организации и на образователен франчайз с други висши училища, както и на съвместна научноизследователска, художественотворческа, проектна и иновационна дейност с други висши училища и организации в страната и чужбина.

Чл. 21. (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.; доп., бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г.; изм. и доп., бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.; изм. и доп., бр. 61 от 2011 г.) (1) (Предишен текст на чл. 21 - ДВ, бр. 53 от 2002 г.; изм., бр. 41 от 2007 г.) Академичното самоуправление се изразява във:

1. изборност и мандатност на всички органи за управление;

2. право на висшето училище да урежда устройството и дейността си в собствени правилници в съответствие с този закон;

3. самостоятелно определяне на научно-преподавателския състав, на условията за приемане и формите на обучение на студентите, докторантите и специализантите;

4. самостоятелно разработване и изпълнение на учебни планове и научноизследователски проекти;

5. избор на специалностите, по които се осъществява обучение;

6. право за обявяване на конкурси и избор на преподаватели при условия и по ред, установени в Закона за развитието на академичния състав в Република България ;

7. право за формиране на собствени фондове и самостоятелно определяне на условията и реда за тяхното изразходване;

8. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 61 от 2011 г.) право на самостоятелно сключване с държавата и с други потребители на договори за извършване на научни и приложни изследвания за художественотворческа, проектна и иновационна дейност, както и за повишаване квалификацията на специалисти с висше образование;

9. (изм. изцяло - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) право на сдружаване с български и/или чуждестранни висши училища, признати по законодателството на съответната държава, за осъществяване на съвместно обучение на студенти, докторанти и специализанти, на учебна дейност и обучение през целия живот, на образователен франчайз, както и право на сдружаване с висши училища и други организации в страната и чужбина при изпълнение на дейностите по т. 8;

10. (нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 41 от 2007 г.) право на сключване на договори с организациите по чл. 47, ал. 1 за:

а) подготовка на специалисти в образователно-квалификационна степен "магистър" по чл. 42, ал. 1, т. 2, букви "б" и "в" в рамките на капацитета на професионалните направления, за които висшето училище е получило акредитация, като обучението в организациите по чл. 47, ал. 1 може да включва само практически и семинарни упражнения, самостоятелна работа в лаборатории, библиотеки и други обслужващи звена на научните организации;

б) (изм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) подготовка на специалисти в образователна и научна степен "доктор" по докторски програми, за които висшето училище, както и организацията по чл. 47, ал. 1 са получили акредитация;

в) научноизследователска, художествено-творческа, спортна и здравна дейност в съответствие със спецификата на висшето училище.

11. (доп. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., предишна т. 10, бр. 48 от 2004 г.) право на изграждане, притежаване или ползване на материална база, нужна за образователната и научноизследователската дейност и за социално-битовото обслужване на студенти и преподаватели, докторанти и служители;

12. (предишна т. 11 - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм. изцяло, бр. 61 от 2011 г.) право на организиране на международно сътрудничество, на членуване в международни организации, на сключване на договори за съвместна учебна дейност и на договори за образователен франчайз с чуждестранни висши училища, при спазване на изискванията на § 4, ал. 4 от допълнителните разпоредби, както и на договори за съвместна научноизследователска, художественотворческа, проектна и иновационна дейност и други форми на съвместна дейност с чуждестранни висши училища и организации, признати по законодателството на съответната държава;

13. (нова - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) право на признаване в съответствие с държавните изисквания на придобита в чужбина степен на висше образование или на периоди на обучение, завършени в чуждестранни висши училища, признати по законодателството на съответната държава, с цел продължаване на обучението във висшето училище, което извършва признаването.

(2) (Нова - ДВ, бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г., разпоредбата се прилага за учебните 2010/2011 г., 2011/2012 г., 2012/2013 г. и 2013/2014 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) Висшите училища, получили при институционална акредитация оценка от 6,00 до 10,00, имат право след решение на академичния съвет да извършват обучение срещу заплащане в образователно-квалификационна степен „бакалавър" и в образователно-квалификационна степен „магистър" след придобито средно образование по специалности от професионални направления и от регулираните професии, които са получили при програмната акредитация оценка от 6.00 до 10.00.

Приемането на студенти за обучение срещу заплащане се осъществява по реда на чл. 68, като броят им е извън определения по чл. 9, ал. 3, т. 6, буква „а“, и в рамките на определения по чл. 83, ал. 3, т. 1 капацитет на съответното професионално направление или капацитет на съответната специалност от регулираните професии, но не повече от 5 на сто от него. Обучението се извършва при условия, определени в правилника за дейността на висшето училище и с договор между студентите и висшето училище.

(3) (Нова - ДВ, бр. 53 от 2002 г.; предишна ал. 2, бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.; изм. изцяло, бр. 61 от 2011 г.) Висшите училища, получили при институционална акредитация оценка от 6,00 до 10,00, имат право да извършват обучение срещу заплащане в образователно-квалификационна степен „магистър“ след придобита образователно-квалификационна степен „бакалавър“ или „магистър“ по специалности, които са получили при програмната акредитация оценка от 6,00 до 10,00, при условия, определени в правилника за дейността на висшето училище и с договор между студентите и висшето училище.

(4) (Нова - ДВ, бр. 53 от 2002 г., изм., бр. 48 от 2004 г.; предишна ал. 3, изм., бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.; изм. изцяло, бр. 61 от 2011 г.) Правото по ал. 3 ползват лицата, които имат успех не по-малко от „добър“ от диплома за завършена степен на висшето образование.

(5) (Нова - ДВ, бр. 53 от 2002 г.; предишна ал. 4, бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.; изм. изцяло, бр. 61 от 2011 г.) Висшите училища, получили при институционална акредитация оценка от 8,00 до 10,00, и организациите по чл. 47 имат право да извършват обучение срещу заплащане в образователна и научна степен „доктор“ по докторски програми, които са получили при акредитацията оценка от 8,00 до 10,00, при условия, определени в правилниците за дейността им и с договор между тях и докторантите.

(6) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; предишна ал. 5, изм., бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.) Правото по ал. 5 ползват лицата, които имат успех не по-малко от „много добър (4,50)“ от конкурсните изпити за докторанти.

(7) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.; предишна ал. 6, бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.) Висшите училища могат да извършват обучение срещу заплащане и в случаите на насочване на студенти, докторанти и специализанти по реда на чл. 18, ал. 3 и 5 в резултат на закриване на частно висше училище, когато насочването към държавно висше училище е единствена възможност за продължаване на обучението им.

Чл. 22. Автономията на висшето училище не може да се нарушава чрез:

1. намеса в дейността на висшето училище, освен в случаите, изрично посочени в закон;

2. влизане или оставане на органите на сигурността и обществения ред без съгласието на академичните власти, освен за предотвратяване на непосредствено предстоящо или започнало престъпление, за залавяне на извършителя му, както и в случаите на природни бедствия и аварии;

3. създаване и дейност на политически и религиозни организации във висшето училище;

4. осъществяване на дейност, накърняваща конституционни права на членовете на академичната общност, свързани с раса, народност, етническа принадлежност, произход, религия, убеждение, политическа принадлежност.

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; изм., бр. 101 от 2010 г.) (1) Орган за изразяване на общите интереси на висшите училища пред държавните органи е Съветът на ректорите на висшите училища.

(2) Съветът на ректорите:

1. дава становища и предложения по проблеми, свързани с висшето образование и науката;

2. изразява мнение по проекта на държавен бюджет в частта му за висшето образование и науката;

3. (изм. - ДВ, бр. 53 от 2002 г.) изразява мнение по проекта на Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления;

4. (отм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.).

(3) Съветът на ректорите се представлява от избран от него председател.

Чл. 24. (1) Органи за управление на висшето училище са Общото събрание, академичният съвет и ректорът.

(2) Органите за управление на висшите училища се избират с четиригодишен мандат.

(3) Мандатът на органите за управление на висшето училище не се прекъсва с провеждането на частични избори. Мандатите на допълнително избраните членове се прекратяват с изтичане на мандата на органа.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Правомощията на ректора на висшето училище се прекратяват с мандата на Общото събрание, което го е избрало. Той изпълнява функциите си до избора на нов ректор, но за не повече от два месеца.

Чл. 25. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., изм., бр. 53 от 2002 г., бр. 48 от 2004 г.) (1) Висшето училище включва в структурата си основни звена, обслужващи звена и филиали.

(2) Основни звена на висшето училище са факултетите, департаментите, институтите и колежите.

(3) Обслужващи звена са секторите, центровете, библиотеките, лабораториите, опитните станции, издателските комплекси, производствените бази и други относително обособени структури. Структурата и функциите на органите за управление на обслужващите звена се определят с правилника за дейността на висшето училище.

(4) Филиалите са териториално изнесени структури на висшето училище.

(5) Мандатът на органите за управление на основните звена и на филиалите не се прекъсва с провеждането на частични избори. Мандатът на допълнително избраните членове се прекратява с изтичане на мандата на органа.

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; изм., бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 83 от 2005 г., в сила от 18.10.2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г., бр. 83 от 2005 г., в сила от 18.10.2005 г.) Факултетът е основно звено на висшето училище, което обединява катедри за осигуряване на обучението на студенти, докторанти и специализанти в едно или няколко професионални направления от областите на науката, по които висшето училище е акредитирано да провежда обучение. Факултетът има 40-членен академичен състав на основен трудов договор, от който хабилитираните лица четат за всяка специалност не по-малко от 70 на сто от лекционните курсове.

(2) Органи за управление на факултета са общото събрание, факултетният съвет и деканът. Те имат мандат 4 години. Мандатът им не се прекъсва при провеждане на частични избори.

(3) Общото събрание на факултета се състои от членовете на академичния състав на основен трудов договор, от представители на административния персонал, на студентите и докторантите във факултета. Членовете на академичния състав са най-малко 70 на сто, а на студентите и докторантите - най-малко 15 на сто от състава на общото събрание.

(4) Структурният състав на общото събрание се определя от факултетния съвет в съответствие с ал. 3.

(5) Общото събрание на факултета:

1. избира с тайно гласуване за срока на мандата си председател и негов заместник от хабилитираните си членове;

2. избира с тайно гласуване хабилитирано лице за декан на факултета;
3. определя числения състав на факултетния съвет и избира с тайно гласуване неговите членове;
4. обсъжда и приема годишния доклад на декана за преподавателската и творческата дейност във факултета и за неговото състояние;
5. (нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) се представлява от неговия председател.
- (6) Общото събрание на факултета се свиква най-малко веднъж годишно от неговия председател по решение на факултетния съвет, по искане на декана или на една четвърт от списъчния му състав.
- (7) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Факултетният съвет се състои не по-малко от 25 членове и включва представители на академичния състав на основен трудов договор, студенти и докторанти. Не по-малко от три четвърти от членовете на факултетния съвет са хабилитирани лица.
- (8) Факултетният съвет:
 1. избира с тайно гласуване заместник-декани по предложение на декана;
 2. предлага на академичния съвет:
 - а) проекти за създаване, преобразуване или закриване на катедри и обслужващи звена към факултета;
 - б) проекти на учебни планове и квалификационни характеристики по степени и специалности;
 - в) обявяване на конкурси по чл. 50 ;
 3. избира и повишава в длъжност нехабилитираните членове на академичния състав;
 4. предлага на ректора на висшето училище освобождаване от длъжност по чл. 58, ал. 2 ;
 5. прави предложения пред общото събрание на факултета и/или органите за управление на висшето училище по въпроси, свързани с дейността и състоянието на факултета;
 6. приема учебните програми на специалностите, за чието преподаване отговаря факултетът, и индивидуалните планове за обучение на студенти, докторанти и специализанти;
 7. ежегодно одобрява и контролира учебната натовареност на членовете на академичния състав;
 8. препоръчва за отпечатване научни трудове, учебници, монографии и други творчески постижения в издателската база на висшето училище и следи за навременното им излизане от печат;
 9. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) обсъжда и приема резултатите от атестирането на членовете на академичния състав на факултета и в случаите по чл. 58, ал. 1, т. 6 ги предлага на ректора за решение;
 10. обсъжда, дава препоръки и взема решение по дейността на факултетните звена;
 11. наблюдава състоянието на библиотечната и информационната база на факултета и взема мерки за нейното усъвършенстване;
 12. взема решение по финансовите въпроси на факултета;
 13. приема годишния отчет за преподавателската, научната и художествено-творческата дейност във факултета;
 14. взема и други решения, свързани с дейността на факултета.
- (9) Деканът:
 1. ръководи факултета и го представлява;
 2. по право е член на факултетния съвет и негов председател;
 3. предлага на факултетния съвет кандидатури на хабилитирани лица за заместник-декани;

4. изпълнява функции, произтичащи от закона и от правилниците на висшето училище.

(10) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Изискването по ал. 1 за броя на членовете на академичния състав не се прилага за факултетите, които провеждат обучение в областта на висшето образование "Изкуства".

(11) (Нова - ДВ, бр. 30 от 2006 г.) В стоматологичните факултети на висшите медицински училища, освен дейността по ал. 1, може да се извършва лечебна дейност при провеждане на практическо обучение на студенти и докторанти по стоматология, следдипломно обучение на стоматолози, както и при извършване на научна дейност.

Чл. 26а. (Нов - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., изм., бр. 48 от 2004 г.)

(1) Департаментът е основно звено на висшето училище за осигуряване на обучение по една или повече дисциплини, които не съставляват специалност. Департаментът има най-малко 14-членен академичен състав на основен трудов договор.

(2) Структурата на департамента, конституирането и функциите на неговите органи за управление се определят от правилника за дейността на висшето училище.

Чл. 26б. (Нов - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., изм., бр. 48 от 2004 г.)

(1) Институтът е основно звено на висшето училище, което обединява академичен състав за извършване на дългосрочна научноизследователска дейност.

(2) Структурата на института, конституирането и функциите на неговите органи за управление се определят от академичния съвет на висшето училище.

Чл. 26в. (Нов - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Филиалът е териториално изнесена структура на висшето училище, която се създава в райони, където липсва съответна университетска структура, за да се удовлетворят потребности от обучение в определени професионални направления. Обучението се извършва само в направления, за които висшето училище е акредитирано.

(2) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Филиалът има най-малко 10-членен академичен състав на основен трудов договор, като хабилитираните лица към висшето училище четат за всяка специалност не по-малко от 70 на сто от лекционните курсове.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Съставът, структурата и органите за управление на филиала се определят от академичния съвет на висшето училище.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2002 г., отм., предишна ал. 3, бр. 48 от 2004 г.) Филиалът се ръководи от директор, който е хабилитирано лице и се избира от академичния съвет с мандат четири години.

Чл. 26г. (Нов - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Колежът е основно звено на висшето училище, което има академичен състав на основен трудов договор, който по всяка специалност провежда не по-малко от половината от аудиторните и практическите занятия. Хабилитираните лица на основен трудов договор четат за всяка специалност не по-малко от 50 на сто от лекционните курсове.

(2) Органи за управление на колежа са общото събрание, съветът на колежа и неговият директор. Те се избират с мандат четири години.

(3) Директорът е хабилитирано в съответната научна област лице.

(4) Структурата на колежа, конституирането и функциите на неговите органи за управление се определят в правилника за дейността на висшето училище.

Чл. 26д. (Нов - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; изм., бр. 41 от 2007 г.) (1) Катедрата е звено на факултет, департамент, филиал или колеж, което осъществява учебна и научноизследователска (художествено-творческа) дейност по една или група сродни дисциплини. Катедрата включва най-малко 7-членен академичен състав на основен трудов договор във висшето училище.

(2) Органи за управление на катедрата са катедреният съвет и ръководителят на катедрата. Катедреният съвет се състои от членовете на академичния състав в катедрата, които са на основен трудов договор.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.).

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2000 г., бр. 53 от 2002 г., изм. и доп., бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 41 от 2007 г.) Ръководителят на катедра е лице, хабилитирано в съответното научно направление на катедрата, което се избира с тайно гласуване за срок четири години от катедрения съвет, като изборът се утвърждава от съвета на основното звено на филиала или на самостоятелния колеж. Длъжността се заема по основен трудов договор, сключен с ректора на висшето училище.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2000 г., нова, бр. 53 от 2002 г.) Ръководителят на катедра по клинична дисциплина във висшите медицински училища ръководи и контролира учебната, научноизследователската дейност и координира лечебно-диагностичната дейност на съответната клиника в университетската болница.

(6) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Изискването по ал. 1 за броя на членовете на академичния състав не се прилага за катедрите, които провеждат обучение в областта на висшето образование "Изкуства".

Чл. 27. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Общото събрание на висшето училище се състои от представители на академичния състав на основен трудов договор, на административния персонал и на студентите и докторантите от всички негови звена.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2002 г.) Хабилитираните лица са не по-малко от 70 на сто, а представителите на студентите и докторантите - не по-малко от 15 на сто от състава на общото събрание.

(3) Общият брой на членовете на Общото събрание и процедурата за избирането им се определят в Правилника за дейността на висшето училище.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.).

Чл. 28. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Общото събрание на висшето училище се свиква най-малко веднъж годишно от неговия председател по решение на академичния съвет, по искане на ректора или на една четвърт от списъчния състав на общото събрание.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Общото събрание на новооткрито или преобразувано висше училище се свиква от временно изпълняващия длъжността ректор.

(3) Общото събрание взема решения с обикновено мнозинство от присъстващите с изключение на приемането на Правилника за дейността на висшето училище и промените в него, за което се изисква мнозинство по списъчния състав на Общото събрание.

Чл. 29. (1) (Предишен текст на чл. 29 - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Общото събрание на висшето училище:

1. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) избира за срока на мандата си с тайно гласуване председател и заместник-председател на общото събрание измежду хабилитираните членове;

2. приема или изменя Правилника за дейността на висшето училище;

3. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) определя броя на членовете на контролния съвет и избира с тайно гласуване за срока на мандата си председател, заместник-председател и членовете на контролния съвет;

4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) избира с тайно гласуване ректор;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) определя числеността на академичния съвет и избира с тайно гласуване неговите членове;

б. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) обсъжда и приема годишния доклад на ректора за състоянието на висшето училище;

7. (нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) се представлява от неговия председател.

(2) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Председателят на общото събрание сключва с избрания ректор договор по чл. 107 от Кодекса на труда .

Чл. 30.(Изм. и доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.; доп., бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) (1) (Изм.и доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Академичният съвет е орган за ръководство на учебната и научната дейност на висшето училище, който:

1. определя образователната политика на висшето училище, приема мандатната програма и контролира нейното изпълнение;

2. (доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) приема ежегоден отчет за резултатите от дейността и годишен доклад с финансовите и натуралните показатели на висшето училище;

3. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) прави предложения в случаите по чл. 9, ал. 3, т. 3 ;

3а. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) взема решения за създаване, преобразуване или закриване на департаменти, катедри и обслужващи звена на висшето училище;

4. (изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) определя специалностите, формите и степените, по които се провежда обучение, и ежегодно предлага на министъра на образованието и науката броя на приеманите студенти и докторанти по чл. 9, ал. 3, т. 6, букви "а" и "б".

5. утвърждава или променя квалификационните характеристики и учебните планове за подготовка на специалисти по образователните степени или в колежа на висшето училище;

6. определя научната политика на висшето училище и решава основни въпроси на организацията и съдържанието на научноизследователската дейност;

7. определя структурния състав на общото събрание и организацията за избор на неговите членове;

8. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) определя кадровата политика на висшето училище, одобрява длъжностните характеристики на академичния състав и приема правилник за атестирането му;

9. избира заместник-ректори по предложение на ректора;

10. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; изм. изцяло, бр. 61 от 2011 г.) взема решение за:

а) сдружаване с български и/или чуждестранни висши училища за осъществяване на съвместно обучение на студенти, докторанти и специализанти, на учебна дейност и обучение през целия живот и на образователен франчайз, както и за сдружаване с висши училища и други организации в страната и чужбина при изпълнение на дейностите по чл. 21, ал. 1, т. 8;

б) сключване на договори за съвместна учебна дейност и за осъществяване на съвместни образователни програми с чуждестранни висши училища, за откриване на звена в чужбина, както и на договори за съвместна научноизследователска, художественотворческа, проектна и иновационна и други форми на съвместна дейност с чуждестранни висши училища и организации, признати по законодателството на съответната държава;

в) членуване в международни организации;

г) признаване на висше образование, придобито в чужбина, с цел продължаване на образованието във висшето училище;

11. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) ежегодно приема бюджета на висшето училище и контролира неговото изпълнение;

12. (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.; доп., бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) ежегодно предлага на министъра на образованието и науката размера на таксите по чл. 9, ал. 3, т. 7 за кандидатстване и за обучение на студенти и докторанти. За някои категории студенти и докторанти академичният съвет може да определи такси в намален размер от утвърдените от Министерския съвет.

13. (Отм. - ДВ, бр. 83 от 2005 г., в сила от 18.10.2005 г.; Предишна т.12 - изм., бр. 41 от 2007 г.) присъжда почетното звание "доктор хонорис кауза";

14. приема правилници за определени учебни, научни, творчески или научно-производствени дейности на висшето училище;

15. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., доп., бр. 48 от 2004 г.) утвърждава система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав във висшето училище в съответствие с чл. 6, ал. 4, и осъществява контрол по нейното прилагане и усъвършенстване.

16. (нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) избира членове на съвета на настоятелите.

(2) (Нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Академичният съвет се състои от 25 до 45 членове и включва представители на академичния състав, работещи на основен трудов договор с висшето училище, студенти, докторанти и служители.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., изм., бр. 48 от 2004 г.) Хабилитираните лица в академичния съвет са не по-малко от 70 на сто от наличния състав, а представителите на студентите и докторантите - 15 на сто от състава на академичния съвет.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Само ректорът е по право член на академичния съвет.

Чл. 31. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) За ректор, декан и директор на филиал или колеж се избират хабилитирани лица, които след избора заемат длъжността по основен трудов договор с висшето училище.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., бр. 53 от 2002 г.) Лицата, избирани на ръководните длъжности ректор, декан, директор на департамент, филиал и колеж, и техните заместници, не могат да бъдат избирани за повече от два последователни мандата на една и съща длъжност.

(3) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 54 от 2000 г., бр. 48 от 2004 г., бр. 83 от 2005 г., в сила от 18.10.2005 г.) Мандатът на лицата по ал. 2 се прекратява предсрочно в случаите по чл. 35. Органът, който ги е избрал, провежда частичен избор в срок до 2 месеца.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 54 от 2000 г.) При предсрочно освобождаване за един мандат се смята времето, в което лицето е заемало съответната ръководна длъжност повече от две години.

Чл. 32. (Изм.и доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) (1) (Предишен текст на чл. 32 - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 41 от 2007 г.) Ректорът:

1. представлява висшето училище;

2. по право е член на академичния съвет и негов председател;

3. сключва и прекратява трудови договори;

4. (доп. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) решава окончателно всички въпроси, свързани с приемането, отписването и преместването на студенти, докторанти и специализанти;

5. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 41 от 2007 г.) подготвя и предлага за приемане от академичния съвет годишния отчет на висшето училище годишния доклад с финансовите и натуралните показатели на висшето училище, както и резултатите от функционирането на вътрешната система за оценяване и поддържане качеството на обучението; отчетите и годишният доклад с финансовите и натуралните показатели на висшето училище се публикуват в тримесечен срок от приемането им;

б. предлага на академичния съвет кандидатурите на хабилитирани преподаватели за избор на един или повече заместник-ректори;

7. (нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) назначава и освобождава помощник-ректор, който може да не е член на академичния състав на висшето училище;

8. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., изм., бр. 48 от 2004 г., предишна т.7 - изм., бр. 41 от 2007 г.) при необходимост може да свиква органите за управление на основните звена и филиалите на висшето училище;

9. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; предишна т.8 - изм., бр. 41 от 2007 г.) назначава за срок до три месеца на незаети изборни длъжности временно изпълняващи длъжностите;

10. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; предишна т.9 - изм., бр. 41 от 2007 г.) изпълнява други функции, произтичащи от законите и от решенията на академичния съвет или Общото събрание.

(2) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) След изтичане на срока по чл. 24, ал. 4 и в случаите по чл. 31, ал. 2 и 3 ректорът не представлява висшето училище и не може да упражнява правомощията по ал. 1.

Чл. 33. (1) Заместник-ректорът:

1. подпомага дейността на ректора и има право да го представлява в случаите, когато е упълномощен от него;

2. организира и носи отговорност за работата на определено направление в дейността на висшето училище;

3. участва в заседанията на академичния съвет с право на съвещателен глас, ако не е избран за негов член от Общото събрание.

(2) Мандатът на заместник-ректора приключва заедно с мандата на ректора, който го е предложил за избор от академичния съвет.

Чл. 33а. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Помощник-ректорът подпомага ректора по въпроси, свързани с административното и финансовото управление, както и с управлението на имуществото на висшето училище.

Чл. 34. Висшите училища създават по своя преценка помощни консултативни органи. Условието и редът за тяхното създаване се регламентират в правилниците на висшето училище.

Чл. 34а. (Нов - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) (1) Орган за вътрешен контрол върху дейността на висшето училище е контролният съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Контролният съвет се състои от председател, заместник-председател и членове, от които един е представител на студентския съвет, а останалите са хабилитирани лица. Членовете на контролния съвет не могат да бъдат:

1. членове на академичния съвет на висшето училище;

2. (доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) заместник-ректори, помощник-ректор, декани или директори на основни звена и филиали.

(3) Контролният съвет:

1. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) проверява законосъобразността на изборите за ръководни органи на висшето училище, на неговите основни звена и/или филиали в едномесечен срок от провеждането им и докладва на академичния съвет за резултатите от проверката;

2. изготвя становище по проекта на бюджет на висшето училище и изпълнението му и ги докладва пред академичния съвет и общото събрание;

3. участва в проверките по чл. 58а ;

4. докладва за своята дейност пред общото събрание най-малко веднъж годишно.

(4) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Контролният съвет осъществява дейността си съгласно правилник, приет от общото събрание на висшето училище.

Чл. 35. Ректорът, заместник-ректорите, деканите и ръководителите на звена, както и членове на академичния съвет и на факултетния съвет във висше училище се

освобождават по тяхно желание или могат да бъдат отзовани преди изтичане на мандата с решение на органа, който ги е избирал, прието с мнозинство повече от половината от списъчния му състав.

Чл. 35а. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) (1) Към всяко държавно висше училище се създава съвет на настоятелите.

(2) Съветът на настоятелите подпомага висшето училище за осъществяване на ефективно и прозрачно управление и за предоставяне на качествено образование и обучение.

(3) Съветът на настоятелите се състои от 7 членове-дарители на висшето училище, личности с активна обществена позиция, представители на работодатели, на съсловни, браншови и професионални организации, представители на студентския съвет и на министъра на образованието и науката.

(4) Не могат да бъдат членове на съвета на настоятелите:

1. президентът, вицепрезидентът, народни представители, министри, заместник-министри, председатели на държавни агенции и техните заместници, членове на държавни комисии, изпълнителни директори на изпълнителни агенции и техните заместници, областни управители, заместник областни управители, общински съветници, кметове, заместник-кметове, кметски наместници, ръководители на държавни институции, създадени със закон или с акт на Министерския съвет, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт, и техните заместници;

2. членове на ръководни органи на политически партии и синдикални организации;

3. членове на академичния състав и административния персонал на висшето училище, с изключение на лицата, заемали длъжността ректор на висшето училище.

(5) Петима от членовете на съвета на настоятелите се избират от академичния съвет по предложение на ректора, а останалите двама се определят съответно от министъра на образованието и науката и от студентския съвет.

(6) Съветът на настоятелите избира председател измежду своите членове.

Чл. 35б. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Съветът на настоятелите дава становище по:

1. основни въпроси, свързани с развитието на висшето училище;

2. проекта на мандатната програма;

3. проекта на бюджет на висшето училище;

4. проекти за приемане, изменение и допълнение на правилника на висшето училище;

5. проектите на предложенията по чл. 30, ал. 1, т. 4 и 12 за броя на приеманите за обучение студенти и докторанти и за размера на таксите за кандидатстване и за обучение;

6. годишния доклад за състоянието на висшето училище, годишния доклад с финансовите и натуралните показатели на висшето училище, годишния финансов отчет и отчета за изпълнението на приходната и разходната част на бюджета;

7. предложения за учредяване на стипендии от висшето училище.

Чл. 35в. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) (1) Съветът на настоятелите заседава не по-малко от веднъж на три месеца.

(2) Съветът на настоятелите се свиква на заседание от председателя на съвета по негова инициатива, по искане на всеки от членовете или на ректора на висшето училище.

(3) Съветът на настоятелите приема правила за своята работа.

(4) Членовете на съвета на настоятелите не получават възнаграждение за дейността си.

Чл. 36. Частните висши училища могат да имат и друга структура, начин на управление и определяне на ръководните органи, при условие че с това не се нарушават академичните свободи.

Чл. 36а. (Нов - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Заседанията на колективните органи за управление на висшето училище, на неговите основни звена и/или филиали са редовни, ако присъстват две трети от списъчния състав на членовете им.

(2) При определяне на кворума по ал. 1 от списъчния състав се изключват лицата в отпуск при временна нетрудоспособност, поради бременност, раждане и осиновяване и за отглеждане на малко дете или в командировка извън страната. Общият брой на тези лица не може да бъде повече от една четвърт от броя на лицата в списъчния състав.

(3) Решенията на колективните органи за управление се вземат с обикновено мнозинство, освен ако в закона е уредено друго.

(4) При промени в броя на членовете на колективния орган, водещи до нарушаване на определените в закона и в правилниците квоти, преди следващото заседание се провеждат частични избори.

Чл. 37. (Доп. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Всички въпроси на устройството и дейността на висшето училище, неуредени в закона, се регламентират с Правилника за дейността на висшето училище и други негови правилници.

Чл. 38. Актовете на органите за управление на висшето училище могат да се обжалват пред съда по реда на Административнопроцесуалния кодекс .

Глава пета

СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС ВЪВ ВИСШЕТЕ УЧИЛИЩА

Чл. 39. (Доп. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 41 от 2007 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) (1) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 41 от 2007 г.; изм. изцяло, бр. 61 от 2011 г.) Учебният процес в българските висши училища се провежда само в техни основни звена и филиали, разкрити по реда на чл. 9, ал. 2, т. 1 и ал. 3, т. 3, или в съответните организационни структури, признати по законодателството на държавата, където се провежда обучението, когато учебният процес се извършва в чужбина от чуждестранно висше училище по договор за съвместна учебна дейност или за образователен франчайз.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., предишен текст на чл. 39, бр. 48 от 2004 г.) Учебният процес във висшите училища се провежда по учебна документация за всяка специалност, която обхваща квалификационни характеристики по степени, учебен план, учебни програми на изучаваните дисциплини и ежегоден график на учебния процес.

Чл. 40. (1) Учебното съдържание по всяка дисциплина се организира в относително обособени части.

(2) Всяка част следва да включва минимум 15 академични часа аудиторна заетост. Академичният час е с продължителност 45 минути.

Чл. 41. (1) Във висшите училища обучението се извършва по задължителни, избираеми и факултативни дисциплини.

(2) Висшите училища осигуряват за всеки студент възможности за избор на учебни дисциплини в рамките на утвърдения учебен план.

Чл. 42. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) (1) Системата на висшето образование организира обучение след завършено средно образование и се състои от следните степени:

1. образователно-квалификационна степен "бакалавър", за придобиването на която в съответствие с учебния план се изискват:

а) не по-малко от 180 кредита със срок на обучение не по-малък от три години- "професионален бакалавър по...";

б) не по-малко от 240 кредита със срок на обучение не по-малък от 4 години- "бакалавър";

2. образователно-квалификационна степен "магистър", за придобиването на която се изискват:

а) не по-малко от 300 кредита съгласно учебния план със срок на обучение не по-малък от 5 години;

б) не по-малко от 120 кредита след придобита образователно-квалификационна степен "бакалавър" по т. 1, буква "а";

в) не по-малко от 60 кредита след придобита образователно-квалификационна степен "бакалавър" по т. 1, буква "б".

(2) (Нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; изм., бр. 41 от 2007 г.) Обучението в степента "бакалавър" по ал. 1, т. 1 в съответствие с учебния план осигурява широкопрофилна подготовка или специализирана професионална подготовка по професионални направления и специалности.

(3) (Нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Обучението в степента "магистър" осигурява задълбочена фундаментална подготовка, съчетана с профилиране в определена специалност.

(4) (Нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., попр., бр. 66 от 1999 г., изм., бр. 53 от 2002 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) Обучението в образователната и научна степен "доктор" се осъществява по докторски програми.

(5) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; изм., бр. 41 от 2007 г.) Колежите по чл. 17, ал. 6 и 7 провеждат обучение в образователно-квалификационна степен "бакалавър" по ал. 1, т. 1, буква "а", което осигурява специализирана професионална подготовка по съответните професионални направления и специалности.

(6) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Лицата, придобили образователно-квалификационна степен "бакалавър" по реда на ал. 5, могат да продължат образованието си в образователно-квалификационна степен "магистър" само в същото професионално направление при условия и по ред, определени в правилника на висшето училище или в държавните изисквания.

(7) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; предишна ал. 6 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) В съответствие с образователната традиция и особеностите на обучението отделните образователни степени за различни специалности могат да имат и специфични названия. Названията се утвърждават от министъра на образованието и науката.

(8) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; предишна ал. 7 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Диплома за завършена степен съгласно чл. 7 се присъжда след успешно изпълнение на всички задължения, предвидени по учебен план, независимо от календарния срок на обучение.

(9) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; предишна ал. 8 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Висшите училища създават възможности и определят условията за:

1. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., бр. 53 от 2002 г.) придобиване на втора или на нова специалност в рамките на обучението по една образователна степен при спазване на изискванията на ал. 7;

2. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) преминаване от обучение в една образователна степен към обучение в друга;

3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) придобиване на по-висока образователна степен;

4. (предишна т. 3, изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) предсрочно завършване на обучението при желание от страна на обучаваните;

5. (предишна т. 4, изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., бр. 53 от 2002 г.) придобиване на нова специалност при спазване на изискванията на ал. 7;

6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) частично обучение на български и чуждестранни студенти в избрано от тях висше училище, факултет или специалност;

7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) преместване на студенти в друго висше училище, факултет, специалност и форма на обучение;

8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) прекъсване на обучението от страна на студентите, докторантите и специализантите, както и продължаването му след това;

9. (нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) избор на преподавател от студентите, когато по една дисциплина обучението се води от повече от един преподавател.

(10) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 60 от 1999 г.; предишна ал. 9 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Формите на обучение във висшето училище са редовни, задочни, вечерни и дистанционни.

(11) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; предишна ал. 10 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Дистанционно обучение се осъществява само от висши училища, получили акредитация и създадени при условия и по ред, определени от този закон.

Чл. 43. (1) Висшите училища могат да провеждат обучение за повишаване на квалификацията.

(2) Обучението за повишаване на квалификацията се провежда по учебна документация, изискванията към която се определят в правилниците на висшето училище.

(3) Обучението за повишаване на квалификацията не е основание за придобиване на образователна степен или специалност.

Чл. 44. (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) (1) Висшите училища чрез свои правилници определят начина на провеждане на изпитните процедури.

(2) (Изм. изцяло - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Формите за проверка и за оценка на знанията и уменията на студентите се определят в учебните планове и програми. Основна форма на оценяване на знанията са изпитите, които са писмени, освен когато спецификата на учебната дисциплина и/или модул изисква друго. Писмените материали от проверката на знанията и уменията се съхраняват за срок не по-малък от една година от провеждането ѝ.

(3) Знанията и уменията на студентите се оценяват по шестобална система, която включва: отличен (6,00), много добър (5,00), добър (4,00), среден (3,00) и слаб (2,00).

(4) За успешно положен се смята изпитът, оценен най-малко със среден (3,00).

(5) Висшето училище може да въведе чрез своите правилници и друга система за оценяване, като се осигури сравнимост на оценките с тези, посочени в ал. 3.

Чл. 44а. (Нов - ДВ, бр. 48 от 2004 г., в сила от учебната 2004 - 2005 г.) (1) За оценка на придобитите по време на обучението знания и умения на студентите висшите училища осигуряват система за натрупване и трансфер на кредити.

(2) Целта на системата е да осигури на студентите възможност за изборност на дисциплини, самостоятелна работа и мобилност на основата на взаимно признаване на отделни периоди на обучение, които отговарят на част от учебния план на специалността и образователно-квалификационната степен.

(3) Кредитите са оценка на задълженията, които студентите трябва да изпълнят по дадена дисциплина или модул като част от общите задължения, необходими за успешно завършване на една учебна година или семестър.

(4) По всяка дисциплина кредитите се формират от хорариум от лекции и от практически и семинарни упражнения, самостоятелна работа (в лаборатории,

библиотеки, курсови, домашни работи и други), положени изпити и други форми на оценяване, определени от висшето училище. Кредити могат да се присъждат и за участие в практика и за защитена курсова или дипломна работа, когато тези дейности са част от учебния план.

(5) Кредитите по ал. 3 се присъждат на студенти, които са завършили успешно съответната учебна дисциплина и/или модул чрез полагане на изпит или друг начин на оценяване, определен по реда на чл. 44, ал. 5 .

(6) Системата по ал. 1 се основава на 60 кредита за учебна година или 30 кредита за семестър, разпределени по учебни дисциплини и/или модули съгласно учебния план на специалността и образователно-квалификационната степен, или на друг съвместим с тази система брой кредити.

(7) Условието и редът за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити се определят с наредба на министъра на образованието и науката.

Чл. 45. (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Обучението по всяка специалност на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" завършва с държавен изпит или със защита на дипломна работа.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Държавният изпит или защитата на дипломната работа се провежда съгласно държавните изисквания за дипломиране пред държавна комисия от хабилитирани преподаватели. По изключение в състава на комисията могат да участват и преподаватели с образователна и научна степен "доктор". В комисията се включват и външни за висшето училище лица.

Чл. 46. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., бр. 48 от 2004 г.) Висшето училище има право да провежда обучение в образователната и научна степен "доктор" само по акредитирани специалности при условията на чл. 80, ал. 2 .

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Докторантурата се осъществява по индивидуален учебен план и включва подготовка и полагане на изпити, педагогическа дейност и защита на дисертационен труд.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., изм. и доп., бр. 48 от 2004 г.) Факултетният съвет на висшето училище, което обучава докторанта, избира научния ръководител, утвърждава учебния план и ежегодно го атестира.

(4) Ръководител на докторант може да бъде хабилитирано лице или доктор на науките.

(5) (Нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Докторантурата може да се осъществява и чрез самостоятелна подготовка, за която се осигурява обучение в съответствие с другите форми на докторантура.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., изм., бр. 48 от 2004 г.) Образователната и научна степен "доктор" се дава на докторант, който е положил изпитите, предвидени в учебния план, и е защитил дисертационен труд при условията и по реда на Закона за развитието на академичния състав в Република България .

Чл. 47. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; доп., бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 1999 г., доп., бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) В Българската академия на науките, Селскостопанската академия, националните центрове по проблемите на общественото здраве и други научни организации може да се провежда обучение по образователната и научна степен "доктор" по докторски програми, които са получили акредитация, и при условията на чл. 46, ал. 2, 4 и 6 .

(2) Научният съвет на звеното, което обучава докторанта, избира научния ръководител и утвърждава учебния план.

(3) Докторантите в научните организации се ползват със статута и правата по чл. 67 и 70 .

Глава шеста

АКАДЕМИЧЕН СЪСТАВ НА ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА

(Загл. изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.)

Чл. 48. (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2010 г.) (1) Длъжностите на научно-преподавателския състав във висшите училища са:

1. за хабилитирани преподаватели - доцент и професор;
2. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2010 г.) за нехабилитирани преподаватели - асистент и главен асистент.

(2) Длъжностите на нехабилитираните лица, на които се възлага само преподавателска дейност за неспециалисти по езиково обучение, спорт, изкуство и други, са преподавател и старши преподавател.

(3) (Изм. изцяло - ДВ, бр. 38 от 2010 г.) Академичните длъжности "асистент", "главен асистент", "доцент" и "професор" се заемат при условията и по реда на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на правилниците на висшите училища.

(4) (Нова - ДВ, бр. 53 от 2002 г.) Длъжностите на научно- преподавателския състав включват и длъжностите на хабилитираните и нехабилитираните преподаватели, които работят в университетските болници.

Чл. 49. (Доп. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; отм., бр. 38 от 2010 г.)

Чл. 50. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; изм., бр. 38 от 2010 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Решенията за обявяване на конкурси за заемане на длъжностите по чл. 48 се вземат от академичния съвет по предложения на основните звена и/или филиалите на висшето училище.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2010 г.) Конкурсите за хабилитирани преподаватели се обявяват в "Държавен вестник" най-малко два месеца преди крайния срок за подаване на документите за участие в конкурса.

(3) (Нова - ДВ, бр. 53 от 2002 г.) Решенията за обявяване на конкурси за длъжностите по чл. 48, ал. 1 в университетските болници се вземат от академичния съвет на съответното висше медицинско училище, съгласувано с управителя или изпълнителния директор на болницата.

Чл. 51. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., отм., бр. 48 от 2004 г.)

Чл. 52. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., бр. 48 от 2004 г.) С решение на факултетен съвет на висшето училище учени и преподаватели от страната и от чужбина могат да се привличат за научно-преподавателска дейност за определен срок като гост-преподаватели.

(2) Привличането на гост-преподаватели се извършва без конкурс.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Отношенията на гост-преподавателя с висшето училище се уреждат с договор за срок не повече от една година, който може да бъде подновяван.

(4) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Висшите училища имат право да привличат и хонорувани преподаватели при условия и по ред, определени с правилника за дейността на висшето училище.

Чл. 53. (1) (Доп. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., изм., бр. 48 от 2004 г.) За подпомагане на научноизследователската работа и художествено-творческата дейност висшето училище назначава специалисти и експерти.

(2) Условията и редът за подбор и назначаване на тези лица, както и конкретните названия на длъжностите им се определят в съответствие със Закона за развитието на академичния състав в Република България и правилниците на висшето училище.

Чл. 54. (Изм. - ДВ, бр. 58 от 1997 г.; изм., бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; изм. и доп., бр. 101 от 2010 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; доп., бр. 101 от 2010 г.) Длъжностите по чл. 48, ал. 1 с изключение на длъжността „асистент" се заемат с трудов договор за неопределено време.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Длъжностите по чл. 48, ал. 2 се заемат със срочни или трудови договори за неопределено време при условия и по ред, определени в правилниците на висшето училище.

(3) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Длъжността „асистент“ се заема с трудов договор за определено време.

(4) (Отм., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 58 от 1997 г.; предишна ал. 3, бр. 101 от 2010 г.) Трудовите правоотношения между висшето училище и лицето, спечелило конкурса, възникват от деня на утвърждаване на избора. В едномесечен срок от утвърждаването на избора ректорът сключва трудовия договор.

Чл. 55. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Членовете на академичния състав във висшите училища имат право:

1. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) да избират и да бъдат избирани в ръководните органи на висшето училище, ако не са преподаватели по чл. 52 ;

2. да разработват и да преподават учебното съдържание на своята дисциплина свободно и в съответствие с изискванията на учебния план и учебните програми;

3. свободно да провеждат, съобразно своите интереси, научни изследвания и да публикуват резултатите от тях;

4. да извършват консултантски и други услуги, свързани с предмета на дейността им във висшето училище, при условия и по ред, определени в правилниците на висшето училище;

5. да ползват цялата база и възможности на висшето училище за научното си израстване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Преподавателите по чл. 48, ал. 1 имат право на всеки 7 години да ползват до една академична година за творческото си развитие. През тази година на тях не им се възлага учебна заетост. Във времето за творческо развитие се включват и специализациите извън висшето училище с продължителност повече от три месеца. Решението се взема от факултетния съвет.

Чл. 56. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; изм., бр. 41 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Членовете на академичния състав са длъжни:

1. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) да изпълняват задълженията си в съответствие с кратка характеристика или описание на работата по чл. 127, ал. 1, т. 4 от Кодекса на труда и утвърдения индивидуален план за дейността си;

2. да съблюдават научната и професионалната етика;

3. да спазват правилниците на висшето училище;

4. да не провеждат политическа или религиозна дейност във висшето училище.

5. (нова. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) да разработят и да оповестят по подходящ начин описание на водения от тях лекционен курс, включващо брой, заглавия и последователност на темите от учебното съдържание, препоръчителна литература, начин на формиране на оценката и форма на проверка на знанията и уменията.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 02.07.1999 г.) Висшето училище има право да поставя допълнителни условия и изисквания към членовете на академичния състав в правилниците на висшето училище или в трудовия договор.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 02.07.1999 г.) В правилниците на висшето училище се определя работното време на членовете на академичния състав, обемът и видът на учебните и други задължения и условията за тяхното изпълнение.

Чл. 57. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) (1) Висшите училища оценяват приноса на всеки член на академичния състав в учебната, научноизследователската, художествено-творческата, административната и други дейности и атестират веднъж на 3 години нехабилитираните и веднъж на 5 години хабилитираните преподаватели.

(2) Оценяването и атестацията се извършват по предварително оповестени показатели и критерии, определени в правилниците на висшето училище, които задължително включват:

1. изпълнение на норматива за учебна заетост, приет от академичния съвет;
2. разработени нови семинарни и/или лабораторни упражнения, учебници и учебно-помощна литература;
3. научна (художествено-творческа) продукция, участие в договори за научни изследвания и международно научно сътрудничество;
4. ръководство на дипломанти, докторанти и специализанти;
5. (нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) проучване на студентското мнение.

Чл. 58. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; доп., бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 101 от 2010 г.)(1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Членовете на академичния състав се освобождават от длъжност със заповед на ректора:

1. по тяхно искане;
2. при осъждане на лишаване от свобода за извършено умишлено престъпление;
3. (доп. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) когато не може да им се осигури изпълнението на преподавателска дейност и не съществуват възможности за прехвърляне или преквалификация в сродна научна дисциплина, след решение на съвета на основното звено и/или на филиала;
4. при доказано по установения ред плагиатство в научните трудове;
5. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) при отнемане на научната степен;
6. при две последователни отрицателни атестации;
7. при извършване на провинения, даващи основания за дисциплинарно уволнение;
8. при поставяне под запрещение.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., отм., бр. 48 от 2004 г.).

(3) (Доп. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Освободените по ал. 1, т. 3 преподаватели получават обезщетение в размер на трудовото си възнаграждение до изтичане на трудовия им договор, но не повече от 12 месеца след освобождаването им.

Чл. 58а. (Нов - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; изм., бр. 101 от 2010 г.) (1) Член на академичния състав или на останалия персонал на висшето училище подлежи на дисциплинарно уволнение, ако умишлено извърши някое от следните нарушения:

1. постави изпитна оценка без да е проведен изпит;
2. изпита и постави оценка на лице, което няма право да се яви на изпит при него;
3. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) издаде документ от името на висшето училище, на негово основно звено и/или филиал, който невярно отразява завършени етапи в обучението на студент, докторант и специализант.

(2) Процедурата за установяване на нарушенията по ал. 1 се определя от правилника за дейността на висшето училище.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Член на академичния състав, за който е доказана по установения ред проява на корупция, се уволнява дисциплинарно.

Чл. 59. За неуредените в тази глава въпроси се прилагат разпоредбите на Кодекса на труда .

Глава седма **ПОЧЕТНИ ЗВАНИЯ**

Чл. 60. (1) За заслуги към развитието на науката и висшето образование академичният съвет на висшето училище има право да присъжда на български и чуждестранни граждани почетното звание "доктор хонорис кауза".

(2) Носителите на званието "доктор хонорис кауза" имат право ежегодно да изнасят публична лекция във висшето училище, което им е присъдило званието.

Глава осма

ОРГАНИЗАЦИЯ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ ВЪВ ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА

Чл. 61. (1) Научните изследвания във висшите училища са насочени към създаването на нови научни знания или научно-приложни продукти, както и за обосноваване и развитие на обучението.

(2) Организацията и управлението на научноизследователската дейност се регламентира в правилниците на висшето училище.

Чл. 62. (1) Научните изследвания и проекти в приоритетните области се насърчават с предимство от висшето училище.

(2) Висшето училище има право да планира и провежда, съобразно интересите си и интересите на науката, съвместни изследователски проекти с други висши училища, научни организации и институции.

Чл. 63. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Провеждането на научни изследвания е неотделима част от дейността на академичния състав.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) .

(3) Научна дейност се провежда и от специално назначените за целта лица, както и от студенти, докторанти и специализанти.

(4) Условието и редът за назначаването, дейността и освобождаването на специално назначените за извършване на научна дейност лица се регламентира в правилниците на висшето училище, Закона за развитието на академичния състав в Република България и Кодекса на труда .

Чл. 64. (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Научните изследвания се финансират съгласно чл. 90 и 91 .

(2) Висшите училища имат право да използват средствата, предвидени за научноизследователска дейност, за заплащане на преподавателския, научно-преподавателския и научно-изследователския състав на срочен трудов договор, както и за възнаграждение на студентите и докторантите, когато те са ангажирани с изследователската задача, за която са предназначени средствата.

(3) Условието за изразходване на средствата се определят в Правилника за дейността на висшето училище.

Чл. 65. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) (1) Висшето училище организира ежегодно сесия, на която академичният състав докладва постигнатите през годината научни резултати.

(2) В ежегодния си отчет пред общото събрание ректорът включва информация и за организацията, резултатите и разходите по проведената научноизследователска дейност.

Чл. 65а. (Нов - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Художествено-творческата дейност във висшите училища по изкуствата се организира по смисъла и условията на чл. 61 до 65 .

Глава девета

СТУДЕНТИ, ДОКТОРАНТИ И СПЕЦИАЛИЗАНТИ

Чл. 66. (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) (1) Във висшите училища се обучават студенти, докторанти и специализанти.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Студент е този, който се обучава за придобиване на образователните степени "бакалавър" и "магистър" .

(3) (Доп. - ДВ, бр. 113 от 1999 г., в сила от 28.12.1999 г., изм., бр. 48 от 2004 г.) Докторант е този, който притежава образователната степен "магистър" и се подготвя за придобиване на образователна и научна степен "доктор".

(4) Специализант е този, който повишава квалификацията си по специализиран учебен план, без да придобива по-висока образователна степен или нова специалност.

Чл. 67. (Доп. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Статут на студент, докторант или специализант се придобива при записване във висше училище и се загубва при отписване, както и за срока на отстраняване от висшето училище по чл. 74, ал. 2 .

Чл. 68. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 50 от 2010 г., в сила от учебната 2011 - 2012 г.; доп., бр. 54 от 2014 г., в сила от 01.07.2014 г.)(I) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., сила от 2.07.1999 г.; изм., бр. 41 от 2007 г.) Приемането на студенти и докторанти се извършва чрез конкурсен изпит в рамките на утвърдения брой по реда на чл. 9, ал. 3, т. 6 букви "а" и "б", при спазване на:

1. държавните изисквания;

2. определените в правилниците на висшите училища изисквания, ако те не противоречат на държавните.

3. (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) капацитета на висшето училище, на професионалните направления и на специалностите от регулираните професии, определени от Националната агенция за оценяване и акредитация.

(2) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Висшите училища могат да провеждат общ конкурсен изпит или да признават резултатите от конкурсния изпит по ал. 1, положен в друго висше училище.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., предишна ал. 2, изм., бр. 48 от 2004 г.) При облекчени условия и по ред, определени с правилника за дейността на висшето училище, се приемат следните кандидат-студенти, успешно участвали в конкурсните изпити:

1. класирани с еднакъв бал;

2. инвалиди с трайни увреждания и намалена работоспособност 70 и над 70 на сто;

3. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2014 г., в сила от 01.07.2014 г.) военноинвалиди и военнопострадали;

4. кръгли сираци;

5. майки с три и повече деца;

6. близнаци, когато са кандидатствали едновременно в едно и също професионално направление и висше училище, и единият от тях е приет.

(4) (Нова - ДВ, бр. 53 от 2002 г., предишна ал. 3, бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 41 от 2007 г.) Висшите училища след решение на академичния съвет могат да приемат и без конкурсен изпит кандидат-студенти, издържали успешно държавните зрелостни изпити съгласно Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план, в рамките на утвърдения брой по чл. 9, ал. 3, т. 6 букви "а" и "б".

(5) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 41 от 2007 г.) Кандидат-студентите - лауреати на национални и международни олимпиади, завършващи средно образование в годината, в която се провежда олимпиадата, носители на медали от олимпийски, световни и европейски първенства, се приемат без конкурсен изпит и извън утвърдения по реда на чл. 9, ал. 3, т. 6 букви "а" и "б" ежегоден брой на приеманите за обучение студенти, когато конкурсният изпит за желаната от тях специалност съответства на предмета на олимпиадата или дисциплината на първенството.

(6) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2010 г., в сила от учебната 2011 - 2012 г.) По предложение на министъра на младежта и спорта и след решение на академичния съвет във висшите училища могат да се приемат без конкурсен изпит медалисти от олимпийски игри, световни и европейски първенства извън утвърдения по реда на чл. 9, ал. 3, т. 6, букви „а" и „б" ежегоден брой на приеманите студенти.

(7) (Нова - ДВ, бр. 83 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; предишна ал. (6), бр. 50 от 2010 г., в сила от учебната 2011 - 2012 г.) Приемането на студенти, докторанти и специализанти - граждани на държави - членки на Европейския съюз и на Европейското икономическо пространство, се извършва при условията и по реда, определени за българските граждани.

(8) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г., предишна ал. 6, бр. 83 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; предишна ал. (7), изм., бр. 50 от 2010 г., в сила от учебната 2011 - 2012 г.) Висшите училища ежегодно до 31 март обявяват условията за приемане на студенти по ал. 1,4 и 6.

Чл. 69. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Приемането на специализанти във висше училище се осъществява при условия и по ред, определени в правилниците му.

Чл. 70. (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2014 г., в сила от 01.07.2014 г.) (1) Студентите и докторантите имат право:

1. да избират учебни дисциплини при условията, определени в учебния план;
2. да получават квалифицирана помощ и ръководство за своето професионално-творческо израстване;
3. да се обучават едновременно по повече от една специалност или да изучават допълнителни курсове при условия, определени от висшето училище;
4. да участват в научноизследователска дейност на висшето училище, като им се гарантират авторските, изобретателските и сродните им права и възнаграждение;
5. да избират и да бъдат избирани в ръководните органи на висшето училище;
6. да ползват студентски общезития, столове, медицинско обслужване, намаление при пътуване по градския и междуградския транспорт, както и цялата база на висшето училище за учебна, научноизследователска, спортна и културна дейност и други придобивки за нормален живот и обучение при условия, определени от държавата и висшето училище;
7. да се сдружават в учебни, научни, културни и спортни общности за защита и удовлетворяване на своите интереси, както и да членуват в международни организации, чиято дейност не противоречи на законите на Република България;
8. да се преместват в друго висше училище, факултет, специалност, степен или форма на обучение в съответствие с правилниците на висшето училище;
9. да прекъсват обучението си, както и да го продължават след това при условия и по ред, регламентирани в правилниците на висшето училище;
10. (отм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.);
11. да ползват ваканция не по-малко от 30 дни в рамките на една учебна година;
12. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) да получават стипендии;
13. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) да ползват кредит за заплащане на такси и/или за издръжка през периода на обучението.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 54 от 2014 г., в сила от 01.07.2014 г.) Студентите, докторантите и специализантите - сираци, слепи, глухи, инвалиди с трайни увреждания и намалена работоспособност 70 и над 70 на сто, военноинвалиди, и военнопострадали и лица, отглеждани до пълнолетието си в домове за отглеждане на деца, лишени от родителска грижа, майки с деца до 6-годишна възраст и диспансеризирани, имат право на специални облекчения, регламентирани в правилниците на висшето училище.

Чл. 71. Задълженията на студентите, докторантите и специализантите се уреждат в правилниците на висшето училище.

Чл. 72. (Доп. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 41 от 2007 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 41 от 2007 г.) Орган за защита на общите интереси на

обучаващите се е Студентският съвет. Той се състои от представителите на студентите и докторантите в Общото събрание на висшето училище. Мандатът на студентите и докторантите в общото събрание и в студентския съвет на висшето училище е две години с право да бъдат избирани за още един мандат. Студентският съвет избира измежду членовете си председател, който организира и ръководи дейността му и го представлява пред органите за управление на висшето училище, на основните и обслужващите звена в него.

(2) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Студентите и докторантите избират своите представители при условия и по ред, определени в правилника по ал. 3.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Студентският съвет приема правилник за организацията и дейността си и го представя на Академичния съвет на висшето училище. Академичният съвет може да възрази срещу разпоредби на правилника, които противоречат на законите или на правилниците на висшето училище.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Спорните разпоредби не се прилагат до решаване на спора от министъра на образованието и науката.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., предишна ал. 4, изм., бр. 48 от 2004 г.) Дейността на студентския съвет се финансира от висшето училище в размер, който е не по-малко от 1 на сто от таксите за обучение, а за частните висши училища - не по-малко от 0,3 на сто. Средствата се използват за защита на социалните интереси на студентите, за провеждане на културна, спортна, научна, творческа и международна дейност.

Чл. 73. (Доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) (1) (Предишен текст на чл. 73 - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 41 от 2007 г.) Студентският съвет има право:

1. (доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) да организира избора на свои представители в ръководните органи на висшето училище както и в съвета на настоятелите;
2. да прави предложения за въвеждане на допълнителни учебни дисциплини;
3. да прави предложения за покана на външни преподаватели;
4. да организира създаването на научни специализирани студентски общности и публикуването на техни трудове;
5. при необходимост да създава и управлява свои организационни звена;
6. да установява вътрешни и международни образователни, културни и следдипломни контакти между студентите;
7. да изразява мнение и да прави предложения за развитието на спортната дейност във висшето училище;
8. да участва в управлението на студентските общежития;
9. да участва в организацията на учебния процес, разпределението на стипендиите и помощите за студентите;
10. (нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 41 от 2007 г.) да участва със свои представители в наблюдението на вътрешната система за оценяване и поддържане качеството на обучението и на академичния състав във висшето училище както и при разработване на въпросите за проучване на студентското мнение.

(2) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Студентският съвет поддържа самостоятелна страница в университетския информационен център по чл. 17, ал. 2, т. 9 за информационно обслужване на студентите и докторантите, като финансирането ѝ се осигурява от средствата по чл. 72, ал. 5 .

Чл. 73а. (Нов - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Национален орган, изразяващ общите интереси на студентите и докторантите, е Националното представителство на студентските съвети.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Националното представителство на студентските съвети се състои от председателите или делегирани представители на студентските съвети на висшите училища.

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Националното представителство на студентските съвети е юридическо лице. Дейността му се финансира от отчисления в размер 10 на сто от бюджетите на студентските съвети.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Националното представителство на студентските съвети:

1. приема правилник за дейността си;
2. избира председател, който го представлява и ръководи дейността му;
3. изработва становища и предложения по проблемите на висшето образование и науката във висшето училище, засягащи обучаващите се в тях;
4. дава мнение по проекта за държавен бюджет в частта му за образованието и науката.

(5) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Средствата по ал. 3 се използват за финансиране на национални програми за образователна, научна, културна, спортна и друга творческа дейност на студентите, както и за провеждане на международна дейност.

(6) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Получените средства се одитират от Сметната палата.

Чл. 736. (Нов - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 50 от 2010 г.) (1) Създава се Национален съвет по студентските въпроси като консултативен орган към министъра на образованието и науката.

(2) Съставът на Националния съвет по студентските въпроси се определя със заповед на министъра на образованието и науката, като в него се включват:

1. четирима представители на Националното представителство на студентските съвети;
2. трима представители на национални студентски организации - юридически лица с нестопанска цел, осъществяващи дейност в обществена полза за защита на академичните, социалните и културните права и интереси на студентите и докторантите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2005 г.; изм., бр. 50 от 2010 г.) Организацията по ал. 2, т. 2 се определят по критерии, утвърдени от министъра на образованието и науката и министъра на младежта и спорта .

(4) Устройството и дейността на Националния съвет по студентските въпроси се уреждат с правилник, утвърден от министъра на образованието и науката.

Чл. 74. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) (1) Студент, докторант или специализант се отписва при:

1. успешно завършване курса на обучение;
 2. напускане или преместване.
- (2) Студент, докторант или специализант се отстранява от висшето училище за определен срок при:
1. предоставяне на неверни данни, въз основа на които е приет във висшето училище, или подправяне на документи за студентското му положение;
 2. системно неизпълнение на задълженията си по учебния план или правилниците на висшето училище;
 3. осъждане на лишаване от свобода за извършено умишлено престъпление от общ характер.

Глава десета

(Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.)

АКРЕДИТАЦИЯ НА ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА

Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) (1) Акредитацията е признаване от Националната агенция за оценяване и акредитация на правото на висшите училища да дават висше образование по образователно-квалификационни

степени в определени области, професионални направления и по специалностите от регулираните професии чрез оценяване качеството на дейностите по чл. 6 .

(2) Оценяването и акредитацията имат за цел да стимулират висшите училища да развият своя потенциал и да повишават и поддържат качеството на предлаганото образование.

(3) Резултатите от акредитацията се отчитат при формиране политиката на държавата към висшето училище.

(4) Националната агенция за оценяване и акредитация оценява проектите за откриване и преобразуване на висше училище, факултет, филиал и колеж, както и за откриване на професионални направления и специалности от регулираните професии.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) На акредитация подлежи и правото на висши училища и организации по чл. 47, ал. 1 да провеждат обучение по образователна и научна степен "доктор" по докторски програми.

Чл. 76. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) (1) Акредитацията е институционална и програмна.

(2) Програмната акредитация може да бъде поискана от висшето училище след получаване на институционална акредитация.

(3) Оценка на проекти за откриване на основни звена, филиали, професионални направления и на специалности от регулираните професии може да бъде поискана от висше училище, което е получило институционална акредитация.

Чл. 77. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 41 от 2007 г., в сила от 01.09.2008 г.; изм., бр. 38 от 2010 г.; изм., бр. 101 от 2010 г.) (1) Институционалната акредитация:

1. се основава на оценяване на начина, по който висшето училище осъществява своята мисия и цели като организация в съответствие с чл. 17;

2. е резултат от оценяването на ефективността, с която висшето училище контролира, поддържа и повишава качеството на обучението в предлаганите области на висшето образование и професионални направления.

(2) Оценяването при институционалната акредитация е насочено към проверка на ефективността на:

1. вътрешната система за оценяване и поддържане качеството на образованието;

2. процедурите за одобряване, наблюдение и обновяване на учебните планове и програми;

3. процедурите за предприемане на действия във връзка и по повод на резултатите от програмната акредитация, както и от други външни независими проверки;

4. цялостното ръководство и контрол на процесите на оценяване във висшето училище;

5. управлението на системата за натрупване и трансфер на кредити;

6. управлението на сътрудничеството с други висши училища и организации;

7. поддръжката, управлението и развитието на материалната база на висшето училище;

8. научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на обучаваните в тази дейност.

(3) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г., в сила от 01.09.2008 г.; изм., бр. 38 от 2010 г.; изм., бр. 101 от 2010 г.) При провеждане на акредитацията по ал. 1 и оценяване на съответствието с изискванията за академичен състав на основен трудов договор, член на академичен състав може да участва в акредитацията на не повече от две висши училища.

Чл. 78. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) Програмната акредитация се основава на оценяването на качеството на предлаганото образование в определено професионално направление в основно звено

и/или филиал на висшето училище, на специалност от регулираните професии или докторска програма.

(2) В рамките на професионалното направление оценяването е насочено към проверка на качеството на обучението на студентите във всички предлагани форми на обучение по образователно-квалификационните степени и образователната и научна степен "доктор".

(3) Обект на оценяване при програмната акредитация са:

1. структурата, организацията и съдържанието на учебните планове и програми;
2. профилът и квалификацията на преподавателския състав;
3. материално-техническата осигуреност на обучението;
4. методите на преподаване и оценяване постиженията на студентите;
5. управлението на качеството на образованието;
6. научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея.

Чл. 79. (Доп. - ДВ, бр. 53 от 2002 г., изм., бр. 48 от 2004 г.; изм. изцяло, бр. 61 от 2011 г.) (1) Оценяването при институционална и програмна акредитация се извършва по десетобална система, включваща оценките от 0 до 10,00. Оценката по всеки критерий за оценяване на обектите по чл. 77, ал. 2 и чл. 78, ал. 3 се формира като средноаритметична от оценките, получени по всички негови показатели в съответствие с техния коефициент.

(2) За всеки критерий за институционална и програмна акредитация Акредитационният съвет на Националната агенция за оценяване и акредитация утвърждава показатели с теглови коефициенти. Критерият „научна дейност“ има най-голяма относителна тежест.

(3) Проектите за откриване на висши училища, както и на факултети, филиали, колежи и на професионални направления и специалности от регулираните професии се оценяват с положителна или отрицателна оценка.

(4) Срокът на валидност на акредитацията е:

1. шест години - когато получената оценка е от 9,00 до 10,00;
2. пет години - когато получената оценка е от 7,00 до 8,99;
3. четири години - когато получената оценка е от 5,00 до 6,99;
4. три години - когато получената оценка е от 4,00 до 4,99.

(5) При получена оценка от 0 до 3,99 се прави отказ за акредитация.

(6) Отказ за акредитация се прави и в случаите, когато при институционалната акредитация висшето училище е получило оценка от 0 до 3,99 по един или няколко от следните критерии:

1. вътрешна система за оценяване и поддържане качеството на образованието;
2. профил и квалификация на преподавателския състав;
3. материално-техническа осигуреност на обучението.

(7) Отрицателна оценка при програмната акредитация получават професионалните направления с оценка по-малко от 4,00 по един или няколко от следните критерии:

1. учебна документация и образователен процес на професионалното направление или специалност от регулираните професии;

2. профил и квалификация на академичния състав на професионалното направление или специалност от регулираните професии;

3. материално-техническа и информационна база, специализирана за обучението в професионалното направление или специалност от регулираните професии.

Чл. 79а. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) (1) Висши училища с оценка от програмната акредитация от 4,00 до 4,99 имат право да обучават само в образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по съответното професионално направление или специалност от регулираните професии.

(2) При получена оценка от програмната акредитация от 5,00 до 10,00 висшите училища имат право да обучават за придобиване на образователната и квалификационна степен „бакалавър" и „магистър", както и за придобиване на образователната и научна степен „доктор" при условията на чл. 80, ал. 2.

(3) Висшите училища, получили акредитация по реда на този закон, могат да извършват обучение на студенти и на докторанти по договор за съвместна учебна дейност с чуждестранни висши училища, които отговарят на следните изисквания:

1. да имат акредитация от агенция, член на Европейската асоциация за осигуряване качеството във висшето образование (ENQA) и/или вписана в Европейския регистър на агенциите за осигуряване на европейско качество във висшето образование (EQAR) - за участващите в образователния процес висши училища от държави - членки на Европейския съюз и на Европейското икономическо пространство;

2. да имат акредитации съгласно националното им законодателство - за участващите в образователния процес чужди висши училища от трети държави.

Чл. 80. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 41 от 2007 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.; изм., бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) (1) Висшите училища нямат право да провеждат обучение по специалности от неакредитирани професионални направления и неакредитираните специалности от регулираните професии и да издават на завършилите ги лица дипломи по смисъла на чл. 7, ал. 3 .

(2) (Изм. изцяло - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) Висшите училища и организациите по чл. 47, ал. 1 могат да провеждат обучение за придобиване на образователна и научна степен „доктор" по докторски програми, които са получили при програмната акредитация оценка от 8,00 до 10,00.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) В неакредитираните висши училища, по неакредитираните професионални направления, специалности от регулираните професии и докторски програми, както и във форми на обучение, които не са включени в получената програмна акредитация, не се осъществява прием на студенти и докторанти.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Неакредитираните висши училища не се финансират от държавния бюджет.

(5) Разпоредбите по ал. 1, 3 и 4 не се прилагат за новооткритите висши училища, основни звена, филиали, професионални направления или специалности от регулираните професии до изтичането на срока, посочен в решението по чл. 84, ал. 2 .

(6) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Разпоредбата на ал. 1 не се прилага и за висши училища, на които е отказана за първи път акредитация, до изтичането на срока, посочен в решението по чл. 83, ал. 5, т. 2 .

Чл. 81. (Доп. - ДВ, бр. 53 от 2002 г., изм., бр. 48 от 2004 г., доп., бр. 41 от 2007 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) (1) Процедура за акредитация или процедура за оценяване на проект се открива за:

1. институционална акредитация - по искане на висшето училище и/или на министъра на образованието и науката;

2. програмна акредитация на:

а) специалностите от регулираните професии и

б) професионални направления - по искане на висшето училище и/или на министъра на образованието и науката;

в) (изм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) докторски програми от регулираните професии и

г) (изм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) останалите докторски програми - по искане на висшите училища, организациите по чл. 47, ал. 1 и/или на министъра на образованието и науката;

3. оценяване на проект за откриване на висше училище - по искане на министъра на образованието и науката или на учредителите по смисъла на чл. 14, ал. 1 ;

4. оценяване на проект за преобразуване на висше училище - по искане на висшето училище или на учредителите по смисъла на чл. 14, ал. 1 ;

5. оценяване на проект за откриване на основно звено и/или на филиал - по искане на висшето училище;

б. оценяване на проект за откриване на:

а) специалност от регулираните професии и

б) професионално направление - по искане на висшето училище.

(2) Процедурата за програмна акредитация по ал. 1, т. 2, буква "б" в определено професионално направление се открива едновременно за всички висши училища, които извършват обучение в това направление, подали искане, по график, съгласуван със съвета на ректорите.

(3) Процедура за програмна акредитация извън графика по ал. 2 се открива по искане на министъра на образованието и науката и на висшите училища.

(4) Процедурите по ал. 1, т. 1, т. 2, букви "а" и "в" и т. 3, 4, 5 и т. 6, буква "а" се осъществяват от Акредитационния съвет.

(5) Процедурите по ал. 1, т. 2, букви "б" и "г" и т. 6, буква "б" се осъществяват от постоянната комисия по съответната област на висшето образование.

(6) Откриването на процедура за акредитация или за оценяване на проект по искане на висшето училище, на организациите по чл. 47, ал. 1 или на учредителите по чл. 14, ал. 1 започва с решение на Акредитационния съвет, съответно на постоянната комисия, на основание представен от заявителя доклад-самооценка, съдържащ и количествена информация по смисъла на чл. 77, ал. 2 или чл. 78, ал. 3 .

(7) При откриване на процедура за акредитация по искане на министъра на образованието и науката висшите училища са длъжни в срок до два месеца от решението на Акредитационния съвет, съответно на постоянната комисия, за откриване на процедурата, да представят в Националната агенция за оценяване и акредитация доклад-самооценка, съдържащ и количествена информация по смисъла на чл. 77, ал. 2 или чл. 78, ал. 3 .

(8) В правилника за дейността на Националната агенция за оценяване и акредитация в съответствие със законовите изисквания по заявената процедура се определят фактите и обстоятелствата, относно които заявителят представя съответните документи и необходимата информация.

(9)(Доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Разходите по процедурите за акредитация и за оценяване на проект както и за изменения в определения по чл. 83, ал. 3, т. 1 капацитет се заплащат от заявителя по нормативи, утвърдени от министъра на финансите.

Чл. 82. (Доп. - ДВ, бр. 53 от 2004 г., изм., бр. 48 от 2004 г.) В едномесечен срок от постъпване на искането за откриване на процедура Акредитационният съвет, съответно постоянната комисия, взема решение за даване ход на процедурата или отказва откриване на процедурата, когато заявителят не е представил информацията по чл. 81, ал. 6, 7 и 8 .

Чл. 83. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 41 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 61 от 2011 г.) (1) Процедурата за акредитация приключва с мотивирано решение на Акредитационния съвет, съответно на постоянната комисия, което се приема до 12 месеца след заплащането на разходите по чл. 81, ал. 9 .

(2) В решението по ал. 1 се дава оценка по чл. 79, ал. 1 .

(3) Решението за акредитация съдържа:

1. срок на акредитацията и капацитет на висшето училище, а при програмната акредитация - капацитет на професионалното направление или специалността от регулираните професии;

2. препоръки и срок за изпълнението им.

(4) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) В случай че висшето училище не отговаря на изискванията за академичен състав на основен трудов договор или за материална база, Акредитационният съвет приема решение, с което прави отказ за акредитация.

(5) (Предишен текст ал.4 - изм., бр. 41 от 2007 г.) Решението, с което се прави отказ за акредитация, съдържа:

1. мотиви за отказа и препоръки, чието изпълнение от страна на висшето училище и организациите по чл. 47, ал. 1 е задължително условие за откриване на нова процедура;

2. срок за предприемане на мерки за отстраняване на слабостите и за подобряване на качеството, след изтичането на който може да се поиска откриване на нова процедура, като този срок не може да бъде по-дълъг от 18 месеца.

(6) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Промени в определения по ал. 3, т. 1 капацитет могат да се правят по искане на висшето училище и на министъра на образованието и науката.

(7) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) При неизпълнение на препоръките по ал. 3, т. 2 се налагат следните санкции:

1. намаляване на образователния капацитет на висшето училище - общо или по професионални направления;

2. намаляване на акредитационната оценка, съответно на срока на акредитация на висшето училище и на неговите професионални направления;

3. отнемане на акредитацията на висшето училище.

(8) (Предишен текст ал.5 - изм., бр. 41 от 2007 г.; предишна ал. 7, бр. 61 от 2011 г.) Решението по ал. 1 може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс .

Чл. 84. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 1999 г., бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) (1) Процедурата за оценка на проекти по чл. 81, ал. 1, т. 3, 4, 5 и 6 приключва с мотивирано решение на Акредитационния съвет, съответно на постоянната комисия, което се приема в 5-месечен срок след заплащането на разходите по чл. 81, ал. 9 .

(2) (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) В решението за оценяване на проект с положителна оценка се посочва срокът, в който трябва да се поиска акредитация след откриването на висше училище, основно звено, филиал, професионално направление, специалност от регулираните професии или на докторска програма.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) Новооткритите висши училища, основни звена, филиали, професионални направления, специалности от регулираните професии и докторски програми, в които се провежда обучение, имат статут на акредитирани за срока, определен в ал. 2.

(4) Решението по ал. 1 може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 85. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 1999 г., бр. 48 от 2004 г., доп., бр. 41 от 2007 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Националната агенция за оценяване и акредитация:

1. (доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) утвърждава критерии за оценяване и акредитация както и за определяне на капацитета по чл. 83, ал. 3, т. 1 в съответствие с този закон и държавните изисквания;

2. утвърждава процедурите по оценяване и акредитация и свързаната с тях документация;

3. (изм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) оценява проектите за откриване и преобразуване на висше училище, основни звена, филиали, професионални направления, специалности от регулираните професии и на докторски програми;

4. утвърждава критерии и процедури за следакредитационно наблюдение на висши училища, основни звена, филиали, професионални направления и на специалности от регулираните професии, по смисъла на чл. 11, ал. 4 ;

5. оценява дейността и качеството на обучението във висшите училища и организациите по чл. 47, ал. 1, въз основа на които акредитира или отказва акредитация;

6. (изм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) създава и поддържа информационна система с данни за акредитираните висши училища, техните основни звена, филиали, професионални направления и специалности от регулираните професии, както и за акредитираните докторски програми във висшите училища и организациите по чл. 47, ал. 1;

7. (изм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) обнародва в "Държавен вестник" списък на акредитираните висши училища, техните основни звена, филиали, професионални направления и специалности от регулираните професии, както и на акредитираните докторски програми във висшите училища и организациите по чл. 47, ал. 1, заедно с получените оценки не по-късно от месец май на всяка календарна година.

(2) Органи за управление на Националната агенция за оценяване и акредитация са Акредитационният съвет и неговият председател.

(3) Председателят на Акредитационния съвет е и председател на Националната агенция за оценяване и акредитация. Той представлява агенцията и ръководи дейността ѝ.

Чл. 86. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) (1) Акредитационният съвет се състои от 11 членове - председател и 10 членове - хабилитирани лица от областите на висшето образование, от които единият е и заместник-председател по следакредитационно наблюдение и контрол. Съставът на членовете включва:

1. шестима представители на висшите училища;

2. един представител на Българската академия на науките и един представител на Селскостопанската академия;

3. двама представители на Министерството на образованието и науката.

(2) Кандидатите за представители на висшите училища се номинират от Съвета на ректорите с тайно гласуване по предложение на академичните съвети на висшите училища.

(3) Кандидатите за представители на Българската академия на науките и на Селскостопанската академия се номинират с тайно гласуване от управителните им съвети по предложение на техните научни съвети.

(4) Броят на номинираните кандидати трябва да бъде два пъти по-голям от броя на представителите, определен в ал. 1.

(5) Министър-председателят назначава по трудово правоотношение членовете на Акредитационния съвет въз основа на предложенията на министъра на образованието и науката, Съвета на ректорите, Българската академия на науките и Селскостопанската академия.

(6) Министър-председателят назначава по трудово правоотношение председателя и заместник-председателя на Националната агенция за оценяване и акредитация по предложение на министъра на образованието и науката. Заместник-председателят се предлага от състава на членовете по ал. 1, т. 1.

Чл. 87. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 42 от 2009 г.; изм., бр. 38 от 2010 г.) (1) Мандатът на председателя, заместник-председателя и на членовете на Акредитационния съвет е 6-годишен.

(2) Лицата по ал. 1 не могат да бъдат назначавани за повече от един мандат.

(3) Половината от състава на Акредитационния съвет, с изключение на председателя, се обновява на всеки три години от всяка квота по реда на чл. 86.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2010 г.) Положението на председател, заместник-председател и на член на Акредитационния съвет е несъвместимо със заемане на длъжностите ректор, заместник-ректор, декан и/или директор на филиал във висше

училище, съответно председател, заместник-председател и директор на институт на Българската академия на науките и на Селскостопанската академия.

(5) Мандатът на председателя, заместник-председателя или член на Акредитационния съвет се прекратява предсрочно при:

1. освобождаване на лицето от длъжност в случаите на:

а) постъпване на негово писмено заявление;

б) системно неизпълнение на задълженията;

в) фактическа невъзможност да изпълнява длъжността, продължила повече от 6 месеца;

г) несъвместимост с длъжностите и изискванията по ал. 4;

2. (нова- ДВ, бр. 42 от 2009 г.) влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) смърт на лицето.

(6) Решението за освобождаване на председателя, заместник-председател и на член на Акредитационния съвет по ал. 5, т. 1, букви "б" и "в" се взема с мнозинство от списъчния състав на Акредитационния съвет и се предлага на министър-председателя.

(7) При предсрочно прекратяване на мандата на лицата по ал. 5 в срок до един месец от освобождаването от длъжност или от деня на смъртта се извършва попълване на Акредитационния съвет по реда на чл. 86 до края на съответния мандат.

Чл. 88. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 61 от 2011 г.) (1) (Премиент текст на Чл. 88 - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) Акредитационният съвет:

1. разработва критерии за оценяване и акредитация;

2. разработва конкретните процедури по оценяване и акредитация и свързаната с тях документация;

3. приема решения за откриване на процедури по чл. 81, ал. 1, т. 1, т. 2, букви "а" и "в", т. 3, 4, 5 и т. 6, буква "а";

4. създава постоянни комисии по области на висшето образование и експертни групи към тях и по предложение на постоянните комисии утвърждава задачите и състава на експертните групи в съответствие със заявените процедури;

5. приема решения по откритите процедури по чл. 81, ал. 1, т. 1, т. 2, букви "а" и "в", т. 3, 4, 5 и т. 6, буква "а" въз основа на докладите на постоянните комисии;

6. информира министъра на образованието и науката, както и висшите училища, за извършените оценки и акредитации;

7. разработва правилник за дейността на Националната агенция за оценяване и акредитация и чрез министъра на образованието и науката го предлага за приемане от Министерския съвет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) В състава на експертните групи по ал. 1, т. 4 могат да участват български и/или чуждестранни експерти, определени от Акредитационния съвет на Националната агенция за оценяване и акредитация, включително представители на съсловните и браншови организации и на сдружения на работодателите.

Чл. 88а. (Нов - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 61 от 2011 г.) (1) Постоянните комисии по области на висшето образование и постоянната комисия за следакредитационно наблюдение имат състав от 3 до 7 членове, които се назначават с тригодишен мандат от председателя на Акредитационния съвет.

(2) Положението на председателя и на член на постоянна комисия е несъвместимо със заемане на длъжностите ректор, заместник-ректор, декан и/или директор на филиал във висше училище, съответно председател, заместник-председател и директор на институт на Българската академия на науките и на Селскостопанската академия.

(3) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) Оценяването при процедурите по чл. 81, ал. 1, т. 1, т. 2, буква „а“ и буква „в“, т. 3, 4, 5 и т. 6, буква „а“ може да се извършва и от чуждестранни агенции, членове на Европейската асоциация за осигуряване качеството във висшето образование (ENQA) и/или вписани в Европейския регистър на агенциите за осигуряване на европейско качество във висшето образование (EQAR), по покана на съответното висше училище.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) Постоянните комисии контролират работата на експертните групи и приемат техните доклади.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) Постоянните комисии по области на висшето образование:

1. приемат решения за програмна акредитация в случаите по чл. 81, ал. 1, т. 2, букви "б" и "г" и т. 6, буква "б" ;

2. подготвят и внасят в Акредитационния съвет доклад за резултатите от извършеното оценяване при процедурите по чл. 81, ал. 1, т. 1, т. 2, букви "а" и "в", т. 3, 4, 5 и т. 6, буква "а".

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) В зависимост от заявената процедура докладът по ал. 4, т. 2 съдържа мотивирана оценка относно съответствието на представените от висшето училище доказателства с критериите за институционална или програмна акредитация по смисъла на чл. 77, ал. 2 или чл. 78, ал. 3 .

Чл. 88б. (Нов - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) Националната агенция за оценяване и акредитация издава бюлетин, в който се публикуват:

1. общите изисквания за допускане и откриване на процедури за оценяване и акредитация;

2. (изм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) критериите за оценяването и акредитацията на висши училища, основни звена, филиали, професионални направления и специалности от регулираните професии, както и за акредитираните докторски програми във висшите училища и организациите по чл. 47, ал. 1;

3. годишен доклад на Националната агенция за оценяване и акредитация за резултатите от дейността ѝ;

4. материали за популяризиране на най-добрите постижения на висши училища, както и материали с методически характер.

Чл. 88в. (Нов - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) (1) При изпълнение на функциите си по чл. 11, ал. 1 Националната агенция за оценяване и акредитация се подпомага от постоянна комисия за следакредитационно наблюдение и контрол.

(2) За извършените проверки постоянната комисия съставя констативни протоколи.

(3) При констатирано неизпълнение на дадените препоръки в срок или при констатирано съществено нарушение на закона постоянната комисия приема решение, с което предлага на Акредитационния съвет да отнеме съответната институционална или програмна акредитация.

(4) Акредитационният съвет се произнася по предложението по ал. 3 в тримесечен срок от неговото постъпване с решение, с което потвърждава или отнема акредитацията.

(5) Решението за отнемане на акредитацията съдържа:

1. мотиви за отнемането на акредитацията и препоръки, чието изпълнение от страна на висшето училище е задължително условие за откриване на нова процедура;

2. срок за предприемане на мерки за отстраняване на слабостите и подобряване на качеството, след изтичането на който може да се поиска откриване на нова процедура, като този срок не може да бъде по-дълъг от 18 месеца.

(6) Решенията по ал. 5 могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс .

Глава единадесета

ИМУЩЕСТВО И ФИНАНСИ НА ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА

Чл. 89. (1) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., предишен текст на чл. 89, бр. 54 от 2000 г.) Имуществото на висшето училище се състои от право на собственост и от други вещни и имуществени права.

(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2000 г.) Недвижимите имоти, предоставени от държавата на висшите училища, са държавна публична собственост.

(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2000 г., изм., бр. 36 от 2006 г., в сила от 01.07.2006 г.) Обособени части от недвижимите имоти по ал. 2 могат да се отдават под наем при условията и по реда на Закона за държавната собственост .

Чл. 90. (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.; ; изм., бр. 60 от 2012 г., в сила от 07.08.2012 г.; изм., бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.; изм., бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) (1) (Изм., бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Държавното висше училище съставя, изпълнява, приключва и отчита бюджет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., доп., бр. 48 от 2004 г.) В рамките на общия бюджет академичният съвет ежегодно утвърждава бюджет на основните звена и филиалите на висшето училище. Правилата за формиране на бюджета на основните звена и филиалите се определят в Правилника за дейността на висшето училище.

(3) В приходната част на бюджета на висшето училище постъпват:

1. (изм. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) трансфери от държавния бюджет;

2. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) финансова помощ от общините;

3. дарения, завещания, наследства, спонсорство;

4. собствени приходи от:

а) постъпления от научноизследователска, експертно-консултантска и художествено-творческа, лечебна и спортна дейност и от права върху индустриална собственост, авторски и други сродни права;

б) (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., изм. и доп., бр. 53 от 2002 г.; изм., бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.) постъпления от такси за кандидатстване, за обучение и приходи от обучение съгласно разпоредбите на чл. 21, ал. 2, 3, 5 и 7 ;

в) следдипломна квалификация;

г) (нова - ДВ, бр. 53 от 2002 г.; изм. изцяло, бр. 60 от 2012 г., в сила от 07.08.2012 г.) административни услуги за лица, които не са студенти, чиито размери не може да надвишават необходимите материално-технически и административни разходи по предоставяне на услугата;

д) (доп. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., предишна буква "г", бр. 53 от 2002 г.) други дейности, свързани с учебния процес;

5. (нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) приходи по чл. 13, ал. 2 и по чл. 89, ал. 3 .

(4) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Приходната и разходната част на бюджета се съставя по класификацията на приходите и разходите на държавния бюджет.

(5) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) В сроковете на представяне на годишния финансов отчет висшето училище публикува отчет за изпълнението на приходната и разходната част на бюджета по класификацията на приходите и разходите на държавния бюджет.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Превишаването на приходите над разходите в края на годината преминава като наличност в бюджета на висшите училища за следващата година.

Чл. 91. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.; изм., бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.; изм., бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.;

изм., бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Трансферите от държавния бюджет осигуряват средства за:

1. издръжка на обучението;
2. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) присъщата на висшето училище научна или художествено-творческа дейност;
3. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) издаване на учебници и научни трудове;
4. (предишна т. 3, изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) социално-битови разходи;
5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) капитални вложения.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; изм., бр. 41 от 2007 г.; изм., бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Средствата за издръжка на обучението се определят въз основа на:

1. диференцирани нормативи по професионални направления за един студент, определени от Министерския съвет;
2. (изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) броя на приетите в рамките на броя по чл. 9, ал. 3, т. 6, буква "а" студенти и докторанти;
3. (изм. изцяло - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда, формирана въз основа на критерии, определени с акт на Министерския съвет, включваща и резултатите от оценката при акредитацията на висшето училище и неговите специалности.

(3) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.; изм., бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Средствата за издръжка на обучението на докторантите в организациите по чл. 47, ал. 1 се определят въз основа на:

1. (изм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) диференцирани нормативи по докторски програми за един докторант, определени от Министерския съвет;
2. броя на приетите докторанти по чл. 9, ал. 3, т. 6, буква "в";
3. (изм. изцяло - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда, формирана въз основа на критерии, определени с акта по ал. 2, т. 3, включваща резултатите от оценката при акредитацията на докторските програми.

(4) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Средствата по ал. 1, т. 1 се предоставят на държавните висши училища въз основа на броя на приетите за обучение студенти и докторанти по данните, предоставени от висшите училища в регистъра по чл. 10, ал. 2, т. 3, буква "в".

(5) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Средствата по ал. 1, т. 1 не се предоставят за издръжка на обучението на:

1. (изм. - ДВ, бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.) студенти и докторанти, които са приети по реда на чл. 21, ал. 2, 3, 5 и 7;
2. студенти и докторанти, които се обучават за придобиване на същата или по-ниска образователно-квалификационна степен;
3. студенти и докторанти, които са пресрочили срока на обучението си съгласно учебния план;
4. чуждестранни студенти и докторанти, с изключение на студенти и докторанти-граждани на държави-членки на Европейския съюз и на Европейското икономическо пространство, студенти и докторанти-българи, живеещи извън Република България, както и студенти и докторанти, приети по междуправителствени спогодби, в които е предвидено, че разходите за издръжка на обучението са за сметка на българската държава.

(6) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) При надхвърляне на капацитета на висшето училище, на капацитета на професионално направление или на специалност от регулираните професии средствата по ал. 1, т. 1 за следващата година се намаляват съответно със сумата за издръжка на обучението на броя студенти и докторанти, с който е надхвърлен капацитетът.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; Предишен текст на ал. 3 - изм., бр. 41 от 2007 г.) Средствата по ал. 1, т. 2 за висшите училища се определят в размер не по-малко от 10 на сто спрямо издръжката на обучението.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; Предишен текст на ал. 4 - изм., бр. 41 от 2007 г.) Средствата за социално-битови разходи се определят на основата на действащите нормативни актове.

Чл. 91а. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.; изм., бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) (1) В случаите на разлики между разчетения брой на студентите и докторантите, въз основа на които са предвидени средствата по чл. 91, ал. 1 със закона за държавния бюджет за съответната година и данните от регистъра по чл. 10, ал. 2, т. 3, буква „в“ за броя на приетите за обучение студенти и докторанти, се извършват компенсирани промени между бюджетите на държавните висши училища и бюджета на Министерството на образованието и науката при запазване на еднакъв базов норматив за всички държавни висши училища и за всички професионални направления за размера на средствата, необходими за отстраняване на тези разлики.

(2) Средствата по чл. 91, ал. 1, т. 2 се предоставят в зависимост от постигнатите резултати. Планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на висшите училища научна или художественотворческа дейност се извършват при условия и по ред, определени с наредба на министъра на образованието и науката.

(3) В зависимост от извършената оценка на резултатите от научната дейност се извършват компенсирани промени между бюджетите на държавните висши училища и бюджета на Министерството на образованието и науката за средствата по чл. 91, ал. 1, т. 2.

Чл. 92. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Правилата за формиране на възнагражденията на работещите в държавните висши училища се определят с акт на Министерския съвет.

Чл. 93. (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г., отм., бр. 108 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.; нов, бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.) Собствените приходи на висшето училище по чл. 90, ал. 3, т. 4, буква „б“ се разходват само за издръжка на обучението на студентите и докторантите по ред, определен от академичния съвет.

Чл. 94. (1) Студентите и докторантите имат право да кандидатстват за стипендии от държавния бюджет, стипендии, учредени от висшите училища, и стипендии на физически или юридически лица.

(2) Размерите, условията и редът за получаване на стипендия от студентите и докторантите по ал. 1 се определят съответно от Министерския съвет, правилниците на висшите училища и от волята на дарителя.

Чл. 95. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.; доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.; изм., бр. 56 от 2010 г., в сила от учебната 2010/2011 година; изм., бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.; доп., бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.; доп., бр. 54 от 2014 г., в сила от 01.07.2014 г.) (1) (В сила от учебната 1999/2000 г.) Студентите, докторантите и специализантите заплащат такси за обучението си.

(2) (В сила от учебната 1999/2000 г.; доп. - ДВ, бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) Таксите за обучение в държавните висши училища се определят от Министерския съвет в годишен размер. За някои категории студенти и докторанти академичният съвет може да определя такси в намален размер от утвърдените от

Министерския съвет. Студентите заплащат таксата на равни вноски в началото на всеки семестър.

(3) (В сила от учебната 1999/2000 г.; изм., бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г.; изм., бр. 56 от 2010 г., в сила от учебната 2010/2011 година; изм., бр. 99 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г.) Размерът на таксите по ал. 2 не може да бъде по-висок от две трети от нормативите, определени по реда на чл. 91, ал. 2, т. 1 .

(4) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм. изцяло, бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.; изм., бр. 61 от 2011 г.) Размерът на таксите за обучението по чл. 21, ал. 2 се определя, като към норматива, определен по реда на чл. 91, ал. 2, т. 1, се добавя размерът на таксата по ал. 2 за съответното професионално направление или специалност от регулираните професии, а таксите за обучение по чл. 21, ал. 5 не могат да бъдат по-ниски от 70 на сто от нормативите, определени по чл. 91, ал. 3, т. 1.

(5) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.; изм., бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.) Таксите за обучението по чл. 21, ал. 7 са в размера, който студентите, докторантите и специализантите са заплащали до момента на насочването им към държавно висше училище.

(6) (В сила от учебната 1999/2000 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; доп., бр. 41 от 2007 г.; предишна ал. 5, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) От заплащане на такси в държавните висши училища се освобождават:

1. лица, които са кръгли сираци;
2. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) лица с трайни увреждания и намалена работоспособност 70 и над 70 на сто; кръгли сираци;
3. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2014 г., в сила от 01.07.2014 г.) военноинвалиди и военнопострадали;
4. (изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) лица, отглеждани до пълнолетието си в домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа;
5. (изм. - ДВ, бр. 40 от 2002 г.) курсантите във висшите военни училища;
6. докторантите през последните две години на докторантурата.
7. (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) студенти и докторанти, приети при условия и по ред, определени в акт на Министерския съвет, в случай че в този акт е предвидено такова освобождаване.

(7) (В сила от учебната 1999/2000 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; предишна ал. 6, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Чуждестранни студенти, докторанти и специализанти заплащат такси, които в държавното висше училище не могат да бъдат по-малки от диференцираните нормативи за издръжка на обучението.

(8) (Нова - ДВ, бр. 83 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; ; предишна ал. 7, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Студенти, докторанти и специализанти - граждани на държави - членки на Европейския съюз и на Европейското икономическо пространство, заплащат такси за обучението си при условията и по реда, определени за българските граждани.

(9) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2000 г., предишна ал. 6, изм., бр. 48 от 2004 г., предишна ал. 7, бр. 83 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; ; предишна ал. 8, изм., бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Лица с двойно гражданство, едно от което е българско, заплащат половината от размера на определената по ал. 7 такса, когато кандидатстват и са приети при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

(10) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 54 от 2000 г., предишна ал. 7, изм., бр. 48 от 2004 г., предишна ал. 8, бр. 83 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; предишна ал. 9, изм., бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Таксите по ал. 7 не се заплащат

от студенти, докторанти и специализанти, приети по междуправителствени спогодби, в които този въпрос е уреден на реципрочна основа.

(11) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.; предишна ал. 10, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Българи, живеещи извън Република България, заплащат такси за обучението си при условията и по реда, определени за българските граждани, освен ако в международен договор е предвидено друго.

Чл. 96. При условия и по ред, определени със закон, студентите и докторантите имат право да получават кредит за заплащане на такси и за издръжка.

Чл. 96а. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2007 г., в сила от 27.12.1995 г.) (1) Висшите училища не се облагат с корпоративен данък по част втора и с данък върху приходите по част пета от Закона за корпоративното подоходно облагане за основната им дейност по чл. 6, ал. 1.

(2) Организацията по чл. 47, ал. 1 не се облагат с корпоративен данък по част втора и с данък върху приходите по част пета от Закона за корпоративното подоходно облагане за дейността им относно обучение на докторанти.

Глава дванадесета

(Нова - ДВ, бр. 77 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на

Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.)

ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВО ЗА УПРАЖНЯВАНЕ НА РЕГУЛИРАНА ПРОФЕСИЯ ВЪЗ ОСНОВА НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ, ПРИДОБИТА В ЧУЖДА ДЪРЖАВА (Загл. изм. - ДВ, бр. 62 от 2006 г.)

Раздел I

(Нов - ДВ, бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.)

Признаване на право за упражняване на регулирана професия въз основа на професионална квалификация, придобита в държава членка

Чл. 97. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; изм., бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.)

Чл. 98. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; изм., бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.)

Чл. 99. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; изм., бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.)

Чл. 100. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; изм., бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.)

Чл. 101. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; изм., бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.)

Раздел II

(Нов - ДВ, бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.)

Признаване на право за упражняване на регулирана професия въз основа на професионална квалификация, придобита в трета държава

Чл. 102. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; изм., бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.).

Чл. 103. (Нов - ДВ, бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.).

Раздел III

(Нов - ДВ, бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.)

Други разпоредби

Чл. 104. (Нов - ДВ, бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.).

Чл. 105. (Нов - ДВ, бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.).

Чл. 106. (Нов - ДВ, бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.).

Чл. 107. (Нов - ДВ, бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.).

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Академиите и висшите училища от системата на Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи, Министерството на транспорта, Министерството на териториалното развитие и строителството прилагат този закон в съответствие с актовете за създаването им и разпоредбите на специалните закони, отнасящи се до устройството и дейността им.

§ 2. (Изм. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Проектите за трансферите от държавния бюджет на висшите училища от системата на Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи, Министерството на транспорта, Министерството на териториалното развитие и строителството се внасят в Министерския съвет от съответния министър съгласувано с министъра на образованието и науката.

§ 3. (1) (Предишен текст на § 3 - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Висшите училища и факултетите по богословие прилагат този закон в съответствие с актовете за създаването им и нормативните актове, уреждащи взаимоотношенията между държавата и религиозните изповедания.

(2) (Нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) Разпоредбите на чл. 26, ал. 1 и 7 не се прилагат за факултетите по ал. 1.

§ 4. (1) Чуждестранните висши училища не могат да разкриват свои поделения на територията на Република България.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2004 г.) Български висши училища могат да откриват в структурата си основни звена съвместно с чуждестранни висши училища по реда на този закон в съответствие със:

1. международни спогодби;
2. споразумения с чуждестранни висши училища.

(3) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) Българските висши училища могат да разкриват свои звена в чужбина при условията и по реда на този закон и при спазване законодателството на приемащата държава.

(4) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) В случаите на договори за съвместна учебна и научноизследователска, художественотворческа, проектна и иновационна дейност и за образователен франчайз се прилага българското законодателство, освен когато документът вследствие на проведеното обучение се издава само от чуждестранното висше училище, с което е сключен договорът.

§ 4а. (Нов - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., изм., бр. 48 от 2004 г.) Разпоредбата на чл. 68, ал. 1 не се прилага за кандидати за докторантура чрез самостоятелна подготовка.

§ 4б. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2000 г.) При определяне на броя на преподавателите, които са на основен трудов договор в звената на висшите училища, могат да се включват и преподавателите на основен трудов договор в съответните университетски болници.

§ 4в. (Нов - ДВ, бр. 53 от 2002 г., изм., бр. 77 от 2005 г., в сила от 27.09.2005 г.; доп., бр. 62 от 2006 г.) По смисъла на този закон **"регулирана професия"** е дейност или съвкупност от дейности, включена в Списъка на регулираните професии в Република България, която е от обществена значимост и/или е от съществено значение за живота и здравето на хората, и правото за упражняването на която е определено чрез закони, подзакони или административни разпоредби, за притежаването на специфична професионална квалификация, удостоверена с документи за образование, правоспособност или предполага членство в професионална организация, работеща за поддържане на високо равнище в съответната професионална област, за осъществяването на което е получила специално признаване от държавата.

§ 4г. (Нов - ДВ, бр. 53 от 2002 г.) Трудовите договори с преподавателите в университетските болници се сключват и прекратяват от ректора на съответното висше медицинско училище, съгласувано с управителя или изпълнителния директор на болницата.

§ 4д. (Нов - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.; доп., бр. 61 от 2011 г. ; доп., бр. 101 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) По смисъла на този закон:

1. (доп. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) **"Основен трудов договор"** е трудовият договор, сключен на основание чл. 67, ал. 1, т. 1 от Кодекса на труда, а за академичната длъжност „асистент" - и трудовият договор, сключен на основание чл. 67, ал. 1, т. 2 от Кодекса на труда .

2. **"Капацитет на висшето училище, на професионалното направление, както и на специалност от регулираните професии"** е максималният брой на студентите и докторантите, които могат да се обучават за една учебна година във висшето училище, професионалното направление или специалността от регулираните професии в съответствие с осигуреното качество на образование, академичен състав, учебна документация, материална база и учебна площ.

3. **"Преименуване"** е промяна на наименованието на висшето училище.

4. **"Успех от диплома за завършена степен на висшето образование"** е успехът, който се формира като средноаритметична оценка от средния успех по предметите, включени в учебния план, и от средния успех от оценките от държавните изпити или от защитата на дипломната работа.

5. **"Действащи студенти и докторанти"** са тези, които вземат пряко участие в учебния процес и изпълняват учебния план за съответната учебна година.

6. (нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) **"Българи, живеещи извън Република България"** са лицата по смисъла на Закона за българите, живеещи извън Република България.

7. (нова - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) **"Образователен франчайз"** е съвкупност от права на интелектуална собственост върху марки, фирмени знаци, изработени модели, дизайни, авторски права, ноу-хау или патенти или върху програми за обучение на студенти, предоставени от едно висше училище (франчайзингодател) на друго висше училище (франчайзингополучател) срещу възнаграждение, за да се ползват за

подготовката на висококвалифицирани специалисти над средното образование, способни да прилагат и развиват научни знания в различни области на човешката дейност, за повишаване квалификацията на специалисти и за развитието на науката, културата и иновационната дейност.

8. (нова - ДВ, бр. 101 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) **"Студентско общежитие"** е жилищна сграда, предназначена за обитаване за продължителен период от време от студенти и преподаватели във висши училища, която се състои от обособени стаи, ателиета или апартаменти за настаняване, помещения за перални, столове, спортни съоръжения, както и други помещения за извършване на дейностите по чл. 6, ал. 2 и 3.

§ 4е. (Нов - ДВ, бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 41 от 2007 г.) Висшите училища на всеки 6 месеца, както и при поискване от министъра на образованието и науката представят в необходимата информация по чл. 10, ал. 2, т. 3 .

§ 4ж. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.).

§ 4з. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; изм., бр. 62 от 2006 г.; отм., бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.).

§ 4и. (Нов - ДВ, бр. 83 от 2005 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; изм., бр. 41 от 2007 г. в сила от 27.12.1995 г.) След приемането на Република България за пълноправен член на Европейския съюз чуждестранни висши училища, открити по законоустановения ред в държава - членка на Европейския съюз и на Европейското икономическо пространство, могат да откриват поделения на територията на страната при условията за откриване на висше училище и по реда за откриване на основно звено на висше училище, определени в този закон.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 5. Дипломи за полувисше образование, издадени от полувисши институти до влизането на този закон в сила, дават правата на завършили образователна степен "специалист по ...".

§ 6. Дипломи за висше образование, издадени от висшите училища до влизането на този закон в сила, дават правата на завършили образователна степен "магистър".

§ 7. Притежателите на диплом за научната степен "кандидат на науките" се ползват с правата на "доктор".

§ 8. Завършилите семестриално висшите училища до влизането на този закон в сила се дипломират съгласно разпоредбите на закона, който е действал при постъпването им, и се ползват с правата на завършил образователна степен "магистър".

§ 9. Студенти, приети до влизането на този закон в сила, продължават обучението си и получават образователна и квалификационна степен в зависимост от сроковете на обучение и учебния план, по които се обучават.

§ 10. (1) (Отм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г.) .

(2) Семестриалните такси, заплащани от студенти, приети преди влизането на този закон в сила, не се преизчисляват по реда на чл. 90, ал. 3, т. 4, буква "б" .

§ 10а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Семестриалните такси, заплащани от студентите до 1 януари 2010 г., не се преизчисляват по реда на чл. 95, ал. 3.

§ 11. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1996 г., бр. 58 от 1997 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 48 от 2004 г., бр. 83 от 2005 г., в сила от 18.10.2005 г.) По предложение на катедрения съвет и съвета на основното звено и/или филиала, след решение на академичния съвет трудовите договори с хабилитираните лица, които заемат длъжността "професор", при навършване на възрастта по чл. 328, ал. 1, т. 10 от Кодекса на труда могат да бъдат

удължени за срок една година, но за не повече от три години, а за хабилитираните лица, които заемат длъжността "доцент" - за срок една година, но за не повече от две години.

§ 12. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., изм. и доп., бр. 53 от 2002 г.) Обучението в образователно-квалификационните степени се въвежда от висшите училища след утвърждаване на държавните изисквания за специалностите от регулираните професии или професионални направления.

§ 13. Министерският съвет по предложение на министъра на образованието, науката и технологиите в срок до 6 месеца след влизането на този закон в сила издава постановление за приемане на правилник за дейността на Националната агенция за оценяване и акредитация и определя числеността на щатния ѝ персонал .

§ 14. Министерският съвет по предложение на министъра на образованието, науката и технологиите в срок до 1 година от влизането на този закон в сила преобразува или закрива съществуващите полувисши учебни заведения в съответствие с изискванията на чл. 17 .

§ 15. Висши училища и техни основни звена, които до три години от влизането на този закон в сила не са участвали или не са заявили желанието си да участват в процедура за акредитация, не получават държавна субсидия и не се финансират под никаква форма от държавата.

§ 16. В срок до три години след влизането на този закон в сила висшите училища могат да провеждат обучение и по неакредитирани специалности.

§ 17. В срок до една година от влизането на този закон в сила висшите училища приемат Правилник за дейността на висшето училище.

§ 18. С влизането на този закон в сила не се прекъсва мандатът на изборните органи за управление във висшите училища.

§ 19. В Закона за научните степени и научните звания (обн., ДВ, бр. 36 от 1972 г.; изм. и доп., бр. 43 от 1975 г., бр. 12 от 1977 г., бр. 61 от 1981 г., бр. 94 от 1986 г., бр. 10 от 1990 г. и бр. 59 от 1992 г.) се правят следните изменения:

1. навсякъде "кандидат на науките" се заменя с "доктор";

2. навсякъде "аспирант" и "аспирантура" се заменят с "докторант" и "докторантура";

3. навсякъде "висши учебни заведения" се заменят с "висши училища".

§ 20. Този закон отменя:

1. Закона за висшето образование (обн., Изв., бр. 12 от 1958 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 99 от 1963 г., бр. 36 и 65 от 1972 г.; попр., бр. 81 от 1972 г.; изм. и доп., бр. 58 от 1978 г., бр. 68 от 1988 г., бр. 82 от 1989 г., бр. 10 от 1990 г. и бр. 100 от 1992 г.).

2. Закона за академична автономия на висшите учебни заведения (обн., ДВ, бр. 10 от 1990 г.; попр., бр. 12 от 1990 г.; изм., бр. 90 от 1993 г.).

3. Указа за признаване дипломи за висше образование, издадени от чуждестранни висши учебни заведения (обн., ДВ, бр. 95 от 1949 г.; изм., бр. 68 от 1988 г.).

§ 21. Изпълнението на този закон се възлага на Министерския съвет.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за изменение и допълнение на Кодекса на труда от 1951 г. (ДВ, бр. 28 от 02.04.1996 г.)

§ 8. В § 11, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за висшето образование (ДВ, бр. 112 от 1995 г.) думите "за пенсиониране по чл. 39а от Закона за научните степени и научните звания" се заменят с "по чл. 328, ал. 1, т. 10 от Кодекса на труда", а цифрата "5" се заменя с цифрата "2".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Закона за висшето образование

(ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 2.07.1999 г., попр., бр. 66 от 1999 г., изм., бр. 111 от 1999 г., в сила от 1.01.2000 г., бр. 113 от 1999 г., в сила от 28.12.1999 г., бр. 54 от 2000 г., в сила от 4.07.2000 г., бр. 53 от 2002 г., в сила от 28.05.2002 г.)

§ 56. (1) Разпоредбите на чл. 95, ал. 1, 2, 3, 4, и 5 влизат в сила от учебната 1999/2000 г.

(2) Приетите до влизането на този закон в сила студенти и докторанти продължават обучението си при условията, при които са приети, за срока, предвиден за завършване на обучението им по учебния план.

(3) Разпоредбата на чл. 68, ал. 1 относно приемането на студентите и докторантите чрез конкурсен изпит влиза в сила от учебната 2000/2001 г.

§ 57. (1) В двумесечен срок от влизането на този закон в сила Акредитационният съвет се конституира в съответствие с изискванията на чл. 84 . Мандатът на досегашния Акредитационен съвет се прекратява с утвърждаването на състава на новия Акредитационен съвет.

(2) С влизането на този закон в сила откритите процедури по оценка и акредитация се спират, а нови не се откриват.

(3) Новият Акредитационен съвет продължава започнатите процедури в съответствие с изискванията на този закон.

§ 58. (Изм. - ДВ, бр. 113 от 1999 г., в сила от 1.01.2000 г.) Съставът на Акредитационния съвет през първия мандат се обновява с половината от представителите от квотите на висшите училища и на Българската академия на науките и Националния център за аграрни науки по жребий, както и с половината от представителите на Министерството на образованието и науката.

§ 59. В срок 4 месеца от влизането на този закон в сила Министерският съвет утвърждава Правилника на Националната агенция за оценяване и акредитация и определя числеността на щатния ѝ персонал.

§ 60. (1) (Изм. - ДВ, бр. 113 от 1999 г.) В едногодишен срок от влизането на този закон в сила висшите училища привеждат структурата си в съответствие с изискванията, предвидени в него, и я представят на министъра на образованието и науката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2000 г.) В срок до 18 месеца от влизането на този закон в сила заварените частни колежи, включени в структурата на държавните висши училища, се преобразуват в самостоятелни колежи по реда на чл. 9, ал. 2 след оценка на проект по реда на чл. 15 . Непреобразуваните колежи се закриват.

§ 61. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2000 г.) (1) Неакредитирани висши училища, които до 18 месеца от влизането на този закон в сила не са поискали институционална акредитация, не получават държавна субсидия и не се финансират под никаква форма от държавата.

(2) Неакредитирани частни висши училища, които до 18 месеца от влизането на този закон в сила не са поискали институционална акредитация, не могат да приемат студенти за обучение.

§ 62. (1) (Изм. - ДВ, бр. 22 от 2001 г., бр. 53 от 2002 г.) Държавните висши училища, получили институционална акредитация, могат да провеждат обучение и по неакредитирани специалности в срок до пет години от влизането на този закон в сила.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2002 г.) Частните висши училища, получили институционална акредитация, могат да провеждат обучение и по неакредитирани специалности в срок до пет години от влизането на този закон в сила.

§ 63. (Отм. - ДВ, бр. 111 от 1999 г., в сила от 01.01.2000 г.)

§ 64. Навсякъде в закона думите "Министерство на образованието, науката и технологиите" и "министъра на образованието, науката и технологиите" се заменят

съответно с "Министерството на образованието и науката" и "министъра на образованието и науката".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (ДВ, бр. 54 от 04.07.2000 г., в сила от 04.07.2000 г.)

§ 7. Разпоредбата на § 46 от допълнителните разпоредби се прилага и за преподавателите на основен трудов договор в болниците и другите диагностично-лечебни структури до придобиване от тях на качество на университетски болници по реда на Закона за лечебните заведения, но не по-късно от 1 юли 2001 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за изменение на Закона за висшето образование (ДВ, бр. 22 от 09.03.2001 г.)

§ 2. Срокът по чл. 81, ал. 1 се удължава с шест месеца за процедурите за институционална акредитация, за които са постъпили искания до 31 декември 2000 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (ДВ, бр. 40 от 19.04.2002 г., в сила от 19.04.2002 г.)

§ 61. В чл. 95, ал. 4, т. 5 от Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г.) думите "за срока на обучение, който се зачита за отбиване на наборна военна служба" се заличават.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (ДВ, бр. 48 от 2004 г., в сила от 4.06.2004 г.)

§ 73. (1) В едномесечен срок от влизането в сила на този закон Акредитационният съвет се конституира в съответствие с изискванията на чл. 86 . Мандатът на досегашния Акредитационен съвет и на неговия председател се прекратява с назначаването на председателя, заместник-председателя и членовете на новия Акредитационен съвет.

(2) Съставът на новия Акредитационен съвет, с изключение на председателя, след изтичане на три години от конституирането му се обновява по жребий с трима представители от квотата на висшите училища, един представител от квотата на Българската академия на науките и Националния център за аграрни науки и един представител от квотата на Министерството на образованието и науката.

§ 74. (1) От деня на влизането в сила на този закон до 1 януари 2005 г. се преустановява приемането от Националната агенция за оценяване и акредитация на искания за откриване на процедури за акредитация, с изключение на исканията за акредитация по чл. 81, ал. 1, т. 1 .

(2) Откритите процедури за програмна акредитация по чл. 81, ал. 1, т. 2 , за които висшите училища са заплатили необходимите средства по чл. 81, ал. 9 , се приключват от органите по чл. 81, ал. 4 и 5 до 1 януари 2005 г. по реда, по който са открити. Всички останали процедури за програмна акредитация се прекратяват.

(3) Откритите процедури по чл. 81, ал. 1, т. 1, 3, 4, 5 и 6 се продължават в съответствие с изискванията на този закон.

§ 75. В срок до три месеца от влизането в сила на този закон:

1. Министерският съвет приема наредба за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение от висшите училища;

2. министърът на образованието и науката приема наредбата по чл. 44а, ал. 7 .

§ 76. В срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон:

1. Министерският съвет:

а) приема наредбата по чл. 7, ал. 1;

б) привежда правилника по чл. 9, ал. 3, т. 12 в съответствие с този закон;

2. Националната агенция за оценяване и акредитация привежда в съответствие с този закон критериите, процедурите и документацията по чл. 85, ал. 1, т. 1, 2 и 4 ;

3. министърът на финансите по предложение на Националната агенция за оценяване и акредитация и след съгласуване със Съвета на ректорите утвърждава нови нормативи по чл. 81, ал. 9 ;

4. висшите училища въвеждат системата по чл. 6, ал. 4 .

§ 77. (1) В срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон се произвеждат избори за студентски съвети.

(2) Студенти и докторанти, които са били членове на студентските съвети четири или повече от четири години, не могат да бъдат избирани в състава на новия студентски съвет.

§ 78. В срок до три години от влизането в сила на този закон учредителите на частните висши училища привеждат учредителните си актове и правилниците на висшите училища в съответствие с този закон.

§ 79. Европейското дипломно приложение по чл. 7, ал. 1 се издава от висшето училище безплатно от 1 юли 2004 г. на лицата с образователно- квалификационна степен "бакалавър" или "магистър", получени съгласно Закона за висшето образование.

§ 80. Лицата, заварени на длъжността "извънреден професор" и "извънреден доцент" до влизането в сила на този закон, запазват правата си по трудовите си договори, но за не повече от 6 месеца.

§ 82. Този закон влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 30 (относно чл. 44а), който влиза в сила от учебната 2004 - 2005 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за здравето

(ДВ, бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 01.01.2005 г.)

§ 8. В чл. 47, ал. 1 от Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г.; бр. 60 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 от 2004 г.) след думите "аграрни науки" се добавя "националните центрове по проблемите на общественото здраве".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение

(ДВ, бр. 77 от 2005 г., в сила от 27.09.2005 г.)

§ 16. Подзаконовите нормативни актове, които уреждат признаването на професионална квалификация и/или правоспособност за упражняване на регулирана професия, придобити в държави - членки на Европейския съюз и на Европейското икономическо пространство, се издават или допълват в срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон.

§ 17. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 8, § 9, т. 2 и 3 и § 10, т. 2 и т. 3, буква "б", които влизат в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (ДВ, бр. 83 от 2005 г., в сила от 18.10.2005 г.)

§ 8. Откритите процедури за акредитация и оценяване на проекти по чл. 81, ал. 1, т. 1, 4 и 5 продължават в съответствие с изискванията на този закон.

§ 9. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 4, 5 и 6, които влизат в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за изменение на Закона за физическото възпитание и спорта (ДВ, бр. 103 от 23.12.2005 г.)

§ 8. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77 и 83 от 2005 г.) в чл. 73б, ал. 3 думите "министъра на младежта и спорта" се заменят с "председателя на Държавната агенция за младежта и спорта".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Административнопроцесуалния кодекс (ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.)

§ 30. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г.) навсякъде думите "Закона за административното производство" и "Закона за Върховния административен съд" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за концесиите (ДВ, бр. 36 от 02.05.2006 г.)

§ 5. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г.) в чл. 89 ал. 3 се изменя така:

"(3) Обособени части от недвижимите имоти по ал. 2 могат да се отдават под наем при условията и по реда на Закона за държавната собственост."

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за държавния бюджет на Република България за 2007 г. (ДВ, бр. 108 от 29.12.2006 г., в сила от 01.01.2007 г.)

§ 89. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36 и 62 от 2006 г.) чл. 93 се отменя.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (ДВ, бр. 41 от 22.05.2007 г.)

§ 31. (1) Свободният капацитет на държавните висши училища, на професионалните направления и на специалностите от регулираните професии се усвоява поетапно, както следва:

1. през учебната 2007/2008 г.-до 25 на сто;
2. през учебната 2008/2009 г.-до 50 на сто;
3. през учебната 2009/2010 г.-до 75 на сто;
4. през учебната 2010/2011 г.-до 100 на сто.

(2) Свободен капацитет по ал. 1 е разликата между капацитета на висшето училище, капацитета на професионалното направление и на специалността от регулираните професии, определени от Националната агенция за оценяване и акредитация, и съответния брой на приетите за обучение студенти и докторанти по данните, предоставени от висшите училища в регистъра по чл. 10, ал. 2, т. 3, буква "в".

(3) За акредитирани държавни и частни висши училища, които до 31 март на съответната година нямат определени от Националната агенция за оценяване и акредитация капацитет на висшето училище, капацитет на професионално направление и капацитет на специалност от регулираните професии, броят на приеманите за обучение студенти и докторанти по чл. 9, ал. 3, т. 6, букви "а" и "б" е равен на броя на студентите и докторантите, приети през предходната учебна година, увеличен с 20 на сто.

(4) Разпоредбите на ал. 1 и 3 се прилагат при изготвянето на предложенията по чл. 30, ал. 1, т. 4 и при утвърждаването им по реда на чл. 9, ал. 3, т. 6, буква "а".

(5) Разпоредбата на ал. 3 се прилага при изготвянето на предложенията от частните висши училища по чл. 30, ал. 1, т. 4 и при утвърждаването им по реда на чл. 9, ал. 3, т. 6, буква "б".

§ 32. (1) Лицата, които са започнали и не са завършили обучението си за придобиване на образователно-квалификационна степен "специалист по..." до влизането в сила на този закон, продължават образованието си за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" по чл. 42, ал. 1, т. 1, буква "а" по реда на този закон.

(2) Лицата, придобили образователно-квалификационна степен "специалист по..." до влизането в сила на този закон, имат правата на лицата, придобили образователно-квалификационна степен "бакалавър" по чл. 42, ал. 1, т. 1, буква "а".

(3) Лицата по § 5 от преходните и заключителните разпоредби имат правата на лицата, придобили образователно-квалификационна степен "бакалавър" по чл. 42, ал. 1, т. 1, буква "а".

(4) Откритите процедури за програмна акредитация по чл. 81, ал. 1, т. 2, букви "а" и "б" продължават по реда на този закон.

§ 37. В срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон Министерският съвет привежда в съответствие с него подзаконовите актове по прилагането му.

§ 38. Разпоредбата на § 22 влиза в сила от 1 септември 2008 г., а разпоредбата на § 29 влиза в сила от деня на влизането в сила на Закона за висшето образование.

Законът е приет от 40-то Народно събрание на 11 май 2007 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

За председател на Народното събрание: Любен Корнезов

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОНА за признаване на професионални квалификации (ДВ, бр. 13 от 2008 г., в сила от 08.02.2008 г.)

§ 15. (1) Подзаконовите и другите актове по прилагането на закона се издават в едномесечен срок от влизането му в сила.

(2) До влизането в сила на актовете по ал. 1 издадените актове по прилагането на отменените с § 6, 7, 8, 9, 10, 11 и 12 разпоредби се прилагат, доколкото не му противоречат.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за Националния център за аграрни науки (ДВ, бр. 43 от 29.04.2008 г.)

§ 24. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г. и бр. 13 от 2008 г.) навсякъде думите "Националния център за аграрни науки" се заменят със "Селскостопанската академия".

**ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за кредитиране
на студенти и докторанти
(ДВ, бр. 69 от 05.08.2008 г.)**

§ 1. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г. и бр. 13 и 43 от 2008 г.) в чл. 10, ал. 2, т. 3 се създава буква "д":

"д) регистър на банките, отпуснащи кредити по Закона за кредитиране на студенти и докторанти."

**ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за
изменение и допълнение на Закона за администрацията
(ДВ, бр. 42 от 05.06.2009 г.)**

§ 44. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г.; бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 105 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г. и бр. 13, 43 и 69 от 2008 г.) в чл. 87, ал. 5 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 2:

"2. влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси."

2. Досегашната т. 2 става т. 3.

**ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за изменение и
допълнение на Закона за професионалното образование и
обучение**

(ДВ, бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 15.09.2009 г.)

§ 5. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г., изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42 от 2009 г.) навсякъде думите "министърът на образованието и науката", "министъра на образованието и науката" и "Министерството на образованието и науката" се заменят съответно с "министърът на образованието, младежта и науката", "министъра на образованието, младежта и науката" и "Министерството на образованието, младежта и науката".

**ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОН за
държавния бюджет на Република България за 2010 г.**

(ДВ, бр. 99 от 15.12.2009 г., в сила от 01.01.2010 г.)

§ 81. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г. и бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г. и бр. 60 от

1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42 и 74 от 2009 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 21 се създава ал. 6:

"(6) Висшите училища могат да извършват обучение срещу заплащане и в случаите на насочване на студенти, докторанти и специализанти по реда на чл. 18, ал. 3 и 5 в резултат на закриване на частно висше училище, когато насочването към държавно висше училище е единствена възможност за продължаване на обучението им."

2. В чл. 95:

а) в ал. 3 думите "30 на сто" се заменят с "една трета";

б) създава се нова ал. 5:

"(5) Таксите за обучението по чл. 21, ал. 6 са в размера, който студентите, докторантите и специализантите са заплащали до момента на насочването им към държавно висше училище.";

в) досегашните ал. 5, 6 и 7 стават съответно ал. 6, 7 и 8;

г) досегашните ал. 8 и 9 стават съответно ал. 9 и 10 и в тях думите "ал. 6" се заменят с "ал. 7";

д) досегашната ал. 10 става ал. 11.

3. В преходните и заключителните разпоредби се създава § 10а:

"§ 10а. Семестриалните такси, заплащани от студентите до 1 януари 2010 г., не се преизчисляват по реда на чл. 95, ал. 3."

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОНА за развитието на академичния състав в Република България (ДВ, бр.38 от 21.05.2010 г.)

§ 12. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60, 66, 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г. и бр. 42, 74 и 99 от 2009 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 48:

а) в ал. 1, т. 2 думите „старши асистент“ се заличават;

б) алинея 3 се изменя така:

„(3) Академичните длъжности „асистент“, „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ се заемат при условията и по реда на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на правилниците на висшите училища.“

2. Член 49 се отменя.

3. В чл. 50, ал. 2 думата „три“ се заменя с „два“.

4. В чл. 77, ал. 3 думата „две“ се заменя с „едно“.

5. В чл. 87, ал. 4 думите „както и с участието в научни комисии и в Президиума на Висшата атестационна комисия“ се заличават.

6. Навсякъде думите „Закона за научните степени и научните звания“ се заменят със „Закона за развитието на академичния състав в Република България“.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОНА за изменение и допълнение на Закона за физическото възпитание и спорта (ДВ, бр. 50 от 02.07.2010 г.)

§ 48. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г. и бр. 38 от 2010 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 68:

а) създава се нова ал. 6:

„(6) По предложение на министъра на физическото възпитание и спорта и след решение на академичния съвет във висшите училища могат да се приемат без конкурсен изпит медалисти от олимпийски игри, световни и европейски първенства извън утвърдения по реда на чл. 9, ал. 3, т. 6, букви „а“ и „б“ ежегоден брой на приеманите студенти.“;

б) досегашната ал. 6 става ал. 7;

в) досегашната ал. 7 става ал. 8 и в нея думите „ал. 1 и 4“ се заменят с „ал. 1, 4 и 6“.

2. В чл. 736, ал. 3 думите „председателя на Държавната агенция за младежта и спорта“ се заменят с „министъра на физическото възпитание и спорта“.

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет на Република България за 2010 г. (ДВ, бр. 56 от 23.07.2010 г.)

§ 19. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56, 57 и 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22, 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г. и бр. 38 и 50 от 2010 г.) в чл. 95, ал. 3 думите „една трета“ се заменят с „една втора“.

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (ДВ, бр. 63 от 2010 г., в сила от 13.08.2010 г.; изм., бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.; изм., бр. 66 от 2014 г., в сила от 08.08.2014 г.)

§ 7. (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 60 от 2012 г., в сила от 07.08.2012 г.; изм., бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.; изм., бр. 66 от 2014 г., в сила от 08.08.2014 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 60 от 2012 г., в сила от 07.08.2012 г.; изм., бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.; изм., бр. 66 от 2014 г., в сила от 08.08.2014 г.) Разпоредбата на § 2, т. 1 (относно чл. 21, ал. 2) се прилага за учебните 2010/2011 г., 2011/2012 г., 2012/2013 г., 2013/2014 г. и 2014/2015 г.

(2) За учебната 2010/2011 г. обучението при условията и по реда на чл. 21, ал. 2 се извършва по решение на академичния съвет на съответното висше училище, в рамките на съответния свободен капацитет по § 31, ал. 1, т. 4 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (ДВ, бр. 41 от 2007 г.), за лица, които са кандидатствали във висшето училище по реда на чл. 68, участвали са в класирането, но не са приети в рамките на определения по чл. 9, ал. 3, т. 6, буква „а“ брой.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 60 от 2012 г., в сила от 07.08.2012 г.; изм., бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.; изм., бр. 66 от 2014 г., в сила от 08.08.2014 г.) За учебната 2011/2012 г., 2012/2013 г., 2013/2014 г. и 2014/2015 г. приемът се извършва по реда на ал. 2, като броят на обучаваните по чл. 21, ал. 2 студенти е не повече от 5 на сто от

определения по чл. 83, ал. 3, т. 1 капацитет на съответното професионално направление или капацитет на съответната специалност от регулираните професии, който включва и неуسوения в срока по § 31, ал. 1, т. 4 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (ДВ, бр. 41 от 2007 г.) капацитет, както и капацитетът, в случаите, когато е увеличен по реда на чл. 83, ал. 6.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 61 от 2011 г.)

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ДВ, бр. 101 от 28.12.2010 г.)

§ 47. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г., бр. 38, 50, 56 и 63 от 2010 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 23, ал. 2 т. 4 се отменя.

2. В чл. 54:

а) в ал. 1 след думите „чл. 48, ал. 1" се добавя „с изключение на длъжността „асистент“;

б) създава се нова ал. 3:

„(3) Длъжността „асистент" се заема с трудов договор за определено време.“;

в) досегашната ал. 3 става ал. 4.

3. В чл. 58, ал. 1, т. 5 думите „научното звание или" се заличават.

4. В чл. 58а, ал. 3 думите „и се лишава от звание" се заличават.

5. В чл. 77, ал. 3 думите „едно висше училище" се заменят с „две висши училища“.

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (ДВ, бр. 61 от 09.08.2011 г.)

§ 23. Откритите до влизането в сила на този закон процедури за институционална и програмна акредитация се довършват по реда на този закон.

§ 24. (1) Получената от висшите училища до влизането в сила на този закон институционална и програмна акредитация е валидна до изтичане на срока по чл. 83, ал. 3, т. 1.

(2) Действащите до влизането в сила на този закон оценки от четирибалната система „много добра“, „добра“, „задоволителна“ и „незадоволителна“ се приравняват към оценките от десетобалната система по чл. 79, ал. 1 по правила, утвърдени от Националната агенция за оценяване и акредитация.

§ 25. Откритите до влизането в сила на този закон процедури по признаване на придобито в чуждестранни висши училища висше образование се разглеждат по досегашния ред.

§ 27. В срок до 4 месеца от влизането в сила на този закон Министерският съвет привежда в съответствие с него Правилника за дейността на Националната агенция за оценяване и акредитация и наредбата за държавните изисквания по чл. 9, ал. 3, т. 9.

§ 28. В срок до два месеца от влизането в сила на този закон Акредитационният съвет на Националната агенция за оценяване и акредитация утвърждава правилата по § 24, ал. 2.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на 28 юли 2011 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Председател на Народното събрание: Цецка Цачева

**Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за
държавния бюджет на Република България за 2012 г.
(ДВ, бр. 99 от 16.12.2011 г., в сила от 01.01.2012 г.)**

§ 95. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г., бр. 38, 50, 56, 63 и 101 от 2010 г. и бр. 61 от 2011 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 30, ал. 1, т. 12 след думата „докторанти“ се създава изречение второ: „За някои категории студенти и докторанти академичният съвет може да определи такси в намален размер от утвърдените от Министерския съвет.“

2. В чл. 91:

а) в ал. 2 т. 3 се изменя така:

„3. комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда, формирана въз основа на критерии, определени с акт на Министерския съвет, включваща и резултатите от оценката при акредитацията на висшето училище и неговите специалности.“;

б) в ал. 3 т. 3 се изменя така:

„3. комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда, формирана въз основа на критерии, определени с акта по ал. 2, т. 3, включваща резултатите от оценката при акредитацията на докторските програми.“

3. В чл. 95:

а) в ал. 2:

аа) създава се ново изречение второ: „За някои категории студенти и докторанти академичният съвет може да определя такси в намален размер от утвърдените от Министерския съвет.“;

бб) досегашното изречение второ става изречение трето;

б) в ал. 3 думите „една втора“ се заменят с „две трети“.

**Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за
държавния бюджет на Република България за 2013 г.
(ДВ, бр. 102 от 21.12.2012 г., в сила от 01.01.2013 г.)**

§ 70. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60, 66, 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г., бр. 38, 50, 56, 63 и 101 от 2010 г., бр. 61 и 99 от 2011 г. и бр. 60 от 2012 г.) се създава чл. 91а:

„Чл. 91а. (1) В срок до 31 март на текущата година министърът на финансите по предложение на министъра на образованието, младежта и науката извършва промени по субсидиите на държавните висши училища в случай на разлика между броя на приетите за обучение студенти и докторанти по данни от регистъра по чл. 10, ал. 2, т. 3, буква „в“ и броя на студентите и докторантите, формиращ размера на субсидиите за издръжка на обучението, включени в трансферите за държавните висши училища в закона за държавния бюджет за съответната година.

(2) Освободените средства по ал. 1 се предоставят по бюджета на Министерството на образованието, младежта и науката за финансиране на дейности и политики в сферата на висшето образование.

(3) Министърът на финансите по предложение на министъра на образованието, младежта и науката след 30 юни на текущата година може да извършва промени на средствата за научноизследователска дейност между държавните висши училища, Българската академия на науките и Министерството на образованието, младежта и науката на базата на резултати от независима експертиза върху официално представените отчети за научна дейност."

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за публичните финанси

(ДВ, бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)

§ 112. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60, 66, 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г., бр. 38, 50, 56, 63 и 101 от 2010 г., бр. 61 и 99 от 2011 г. и бр. 60 и 102 от 2012 г.) в чл. 90, ал. 1 думата „самостоятелен" се заличава.

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение на Закона за младежта

(ДВ, бр. 68 от 02.08.2013 г., в сила от 02.08.2013 г.)

§ 6. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г., бр. 38, 50, 56, 63 и 101 от 2010 г., бр. 61 и 99 от 2011 г., бр. 60 и 102 от 2012 г. и бр. 15 и 63 от 2013 г.) навсякъде думите „министърът на образованието, младежта и науката", „министъра на образованието, младежта и науката" и „Министерството на образованието, младежта и науката" се заменят съответно с „министърът на образованието и науката", „министъра на образованието и науката" и „Министерството на образованието и науката" и думите „министъра на физическото възпитание и спорта" се заменят с „министъра на младежта и спорта".

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси

(ДВ, бр. 101 от 22.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)

§ 12. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г., бр. 38, 50, 56, 63 и 101 от 2010 г., бр. 61 и 99 от 2011 г., бр. 60 и 102 от 2012 г. и бр. 15, 63 и 68 от 2013 г.) в § 4д от допълнителните разпоредби се създава т. 8:

„8. „Студентско общежитие" е жилищна сграда, предназначена за обитаване за продължителен период от време от студенти и преподаватели във висши училища, която се състои от обособени стаи, ателиета или апартаменти за настаняване, помещения за перални, столове, спортни съоръжения, както и други помещения за извършване на дейностите по чл. 6, ал. 2 и 3."

**Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и
допълнение на Закона за военноинвалидите и
военнопострадалите**

(ДВ, бр. 54 от 01.07.2014 г., в сила от 01.07.2014 г.)

§ 6. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г., бр. 38, 50, 56, 63 и 101 от 2010 г., бр. 61 и 99 от 2011 г., бр. 60 и 102 от 2012 г. и бр. 15, 63, 68 и 101 от 2013 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 68, ал. 3, т. 3 след думата „**военноинвалиди**“ се добавя „**и военнопострадали**“.

2. В чл. 70, ал. 2 след думата „**военноинвалиди**“ се поставя запетая и се добавя „**и военнопострадали**“.

3. В чл. 95, ал. 6, т. 3 след думата „**военноинвалиди**“ се добавя „**и военнопострадали**“.

**Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за
държавния бюджет на Република България за 2015 г.
(ДВ, бр. 107 от 24.12.2014 г., в сила от 01.01.2015 г.)**

§ 10. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г., бр. 38, 50, 56, 63 и 101 от 2010 г., бр. 61 и 99 от 2011 г., бр. 60 и 102 от 2012 г., бр. 15, 63, 68 и 101 от 2013 г. и бр. 54 и 66 от 2014 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 9:

а) в ал. 2, т. 2 думата „**субсидията**“ се заменя с „**трансфера**“;

б) в ал. 3:

аа) в т. 2 думите „**ежегодната бюджетна субсидия**“ се заменят с „**трансфера от държавния бюджет**“;

бб) в т. 6, буква „в“ думите „**определя държавната субсидия**“ се заменят с „**определят средствата**“.

2. В чл. 13, ал. 1 думите „**ежегодна държавна субсидия**“ се заменят с „**трансфери от държавния бюджет**“.

3. В чл. 64, ал. 1 думите „**от субсидия от държавния бюджет и от допълнителни средства, набирани по правилата за финансиране**“ и запетаята след тях се заличават.

4. В чл. 80, ал. 4 думите „**не получават държавна субсидия и не се финансират от държавата**“ се заменят с „**не се финансират от държавния бюджет**“.

5. В чл. 90, ал. 3, т. 1 думата „**субсидии**“ се заменя с „**трансфери**“.

6. В чл. 91:

а) в ал. 1 думата „**Субсидията**“ се заменя с „**Трансферите**“, а думата „**осигурява**“ се заменя с „**осигуряват**“;

б) в ал. 2 думата „**Субсидията**“ се заменя със „**Средствата**“, а думата „**определя**“ се заменя с „**определят**“;

в) в ал. 3 думите „**Държавната субсидия**“ се заменят със „**Средствата**“, а думата „**определя**“ се заменя с „**определят**“.

7. Член 91а се изменя така:

„Чл. 91а. (1) В случаите на разлики между разчетения брой на студентите и докторантите, въз основа на които са предвидени средствата по чл. 91, ал. 1 със закона за държавния бюджет за съответната година и данните от регистъра по чл. 10, ал. 2, т. 3, буква „в“ за броя на приетите за обучение студенти и докторанти, се извършват компенсирани промени между бюджетите на държавните висши училища и бюджета на Министерството на образованието и науката при запазване на еднакъв базов норматив за всички държавни висши училища и за всички професионални направления за размера на средствата, необходими за отстраняване на тези разлики.

(2) Средствата по чл. 91, ал. 1, т. 2 се предоставят в зависимост от постигнатите резултати. Планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на висшите училища научна или художественотворческа дейност се извършват при условия и по ред, определени с наредба на министъра на образованието и науката.

(3) В зависимост от извършената оценка на резултатите от научната дейност се извършват компенсирани промени между бюджетите на държавните висши училища и бюджета на Министерството на образованието и науката за средствата по чл. 91, ал. 1, т. 2."

8. В § 2 от допълнителните разпоредби думите „**ежегодна бюджетна субсидия**“ се заменят с „**трансферите от държавния бюджет**“.